

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Лышъхъэм илофшIэгъу зэIукIэгъухэр

БлэкIыгъэ тхьамафэм, жьоныгъуакIэм и 12-м, АР-м и Лышъхъэу ТхьакIушынэ Аслъан Кубань къээкыдзэм и Мыекъопэ отдел иатаманэу Владимир Удаловыр ригъэблэгъагъ. Отделым Iофыгъоу нэпэ иIэхэм, IэпыIэгъу зрафэхъушгъэ лъэныкъохэм атегушыIагъэх. Къээкыхэм яобщественнэ организации, нэмыкIэу республикэм шызэхашагъэу Iоф шызышIэхэрэм лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкIэ зерадIэхнэ алъэкIышт шIыкIэхэм зэрахэплъэщтхэр ТхьакIушынэ Аслъан кыIуагъ.

Зэкъошныгъэм иорден кызырэфэгъэшъошагъэм фэшI АР-м и Лышъхъэ Владимир Удаловыр кыфэгъушIуагъ, лъэпкъ зэфэшъхьафыбзэу республикэм исхэм азыфагу зэгурьIоныгъэ илътным, мамырныгъэр мыукобгъэным ар лъэшэу зэраделажьэрэм пае кызырэфэразэхэр кыкIыгъэтхыгъ.

ХЪУТ Нэфэст.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо наградэхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехылагъ

Адыгэ Республикэм ыпашъхъэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэщыраIэхэм ыкIи илъэсыбзэ хуэгъэу Iоф зэрэшIэрэм афэшI медалэу «Адыгеим и Щытхъузехъ» зыфиIорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Бэрцэ Хъарыет Теуцожь ыпхъум — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Республикэ IээпIэ-реабилитацие гупчэу «Шапсыгъ» зыфиIорэм идиректор,

Быжь Сыхъатбий Хъасанэ ыкъом — Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Мамырныгъэм и Лиг» зыфиIорэм ивице-президент.

Гъэсэныгъэм ылтэныкъокIэ гъэхъагъэхэр зэрэшыгъэхэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу **мэкъу-мэщымкIэ изаслуженнэ IофышI**» зыфиIорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Бэгъ Мурат Схъатчэрые ыкъом — апшъэрэ профессиональнэ гъэсэныгъэ языгъэгъотыр федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ къэралыгъо университетым» и Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ колледж курсовой ыкIи диплом проектированиемкIэ изаведующ,

Бгъошэ Батмырзэ Тыркубий ыкъом — Шэуджэн районымкIэ гъэсэныгъэ языгъэгъотыр муниципальнэ учреждениеу «Гурыт еджапIэу N 3-м» икIэлэегъаджэ,

Беднякова Любовь Стефан ыпхъум — апшъэрэ профессиональнэ гъэсэныгъэ языгъэгъотыр федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу

«Адыгэ къэралыгъо университетым» и Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ колледж идиректор егъэджэн-методикэ IофшIэнымкIэ игуадзэ,

Рубанова Аннэ Иван ыпхъум — апшъэрэ профессиональнэ гъэсэныгъэ языгъэгъотыр федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ къэралыгъо университетым» и Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ колледж икIэлэегъаджэ.

Экономикэм ылтэныкъокIэ гъэхъагъэхэр зэришыгъэхэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ экономист» зыфиIорэр

Кубынич Аслъан КъыпIан ыкъом — Федеральнэ антимонопольнэ къулыкъум Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIанIэ ипашэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Мэкъу-мэщым изегъэушъомбгъункIэ гъэхъагъэхэр зэришыгъэхэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр

Шыкълъытыр Мусэ Мыхъамэт ыкъом — унэе предпринимательм фэгъэшъошэгъэнэу.

Законностым игъэпытэнкIэ гъэхъагъэхэр зэрэшыгъэхэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфиIорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Войстрикова Еленэ Иван ыпхъум — Адыгэ Республикэм и Адвокат палатэ ивице-президент,

КыкI Руслъан Мэдждэдэ ыкъом — суд приставхэм я Федеральнэ къу-

лыкъу Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIанIэ ипашэ игуадзэ, Адыгэ Республикэм исуд пристав шъхьалэ игуадзэ.

Културэм ылтэныкъокIэ гъэхъагъэхэр зэрэшыгъэхэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм културэмкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Калашников Владимир Георгий ыкъом — Адыгэ Республикэм културэмкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Камернэ музыкальнэ театрэу А.А. Хъанэхъум ышIэкIэ щытым» светымкIэ ихудожник,

Мирзоева Джамилэ Габиль-Кызы ыпхъум — Адыгэкъалэ културэмкIэ имуниципальнэ бюджет учреждениеу «Лъэпкъ културэмкIэ Гупчэм» иметодист.

Хореографическэ искусствэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэнымкIэ гъэхъагъэхэр зэриIэхэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфиIорэр

Пономарева Жаннэ Грант ыпхъум — Адыгэ Республикэм културэмкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгеим лъэпкъ къашъохэмкIэ икъэралыгъо ансамблэу «Ислъамыем» балетымкIэ иартисткэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, жьоныгъуакIэм и 12, 2012-рэ илъэс N 110

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Дунэе туризмэдрэ Адыгэ Республикэм итурист отраслэрэ язегъэушъомбгъун илахышIу зэрэхишIыхэрэм ыкIи илъэсыбзэ хуэгъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тамыгъэу «Закон. Пшъэрылъ. Щыфыгъ» зыфиIорэр фагъэшъошагъ **КыкI Ерстэм Мыхъамэдэ ыкъом**, ЗАО-у «Интурист— Адыгея» зыфиIорэм игенеральнэ директор.

Адыгэ Республикэм итурист отраслэ изегъэушъомбгъун илахышIу зэрэхишIыхэрэм ыкIи илъэсыбзэ хуэгъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ **Романова Оксанэ Вячеслав ыпхъум**, ЗАО-у «Интурист— Адыгея» зыфиIорэм игенеральнэ директор игуадзэ.

Илъэсыбзэ хуэгъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэрэм, кыткIэхъухъэхэрэм яегъэджэнрэ япIунрэкIэ гъэхъагъэу ышIыхэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ **Долгова Еленэ Николай ыпхъум**, Мыекъопэ районымкIэ п. Каменноостекэм дэт НПО-у «Профессиональнэ лицееу N 2-р» зыфиIорэм производствэм епхыгъэу егъэджэгъэнхэмкIэ имастер.

Илъэсыбзэ хуэгъэу гуетыныгъэ фыриIэу псэолъэшI отраслэм Iоф зэрэшишIэрэм, гъэхъагъэу ышIыхэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ **Барановский Игорь Анатолий ыкъом**, ГУП-у «Проект институтэу «Адыгеяселъхозпроект» зыфиIорэм идиректор.

Цыфхэм ягумэкIыгъохэм

защигъэгъозагъ

Партиёу «Единая Россия» зыфиорэм и Тхьаматэу Владимир Путиным и Общественнэ приемнэ зичэзэу зэлукIэгъухэр УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Нэтхьо Разыет джырблагъэ щырилагъэх. КъекIоллагъэхэр анахь зыгъэгумэкIыштыгъэхэр ИофшIэн ягъэгъотыгъэныр, медицинэ ыкIи социальнэ IэпыIэгъур арых.

Чэзэу хэматэу Хэгъэгу зоошом иветеран апэу депутатим ригъэблэгъагъ. Ащ нэхэм зыщIагъэхэр клиникэу Краснодар дэтым хирургическэ IэпыIэгъу щигъоты шIонгъоу екIоллагъ, ау ыпкIэ хэмьлэу кьелэзэнхэу кьеуцоллагъэхэп.

— Арэушгъэу зыкIэхьугъэр ор-орэу а IэзэпIэм зызэрэфэб-

гъэзагъэр ары, — еIо Нэтхьо Разыет. — Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и МинистерствэкIэ укыкIынэу щытыгъ. Академикэу Федоровым икIлиникэ джырэ лъэхъаным диштэрэ медицинэ IэпыIэгъу лъэш цыфхэм арэгъэгъоты ыкIи ар федеральнэ учреждениеу зэрэщытым кыжхэIэу, Урысыем ишъолъыр зэфэшхьафхэм ягъэлукIэ сымаджэхэр ештэх. Арышъ, ыпкIэ хэмьлэу кьелэзэнхэм пае Адыгеим псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и МинистерствэкIэ уищыкIэгъэ тхылъхэр дгъэхъазырыштыгъ, тыкыбделэшт.

Нэужым щыIэныгъэм чыпIэ кыин ригъэуцогъэ бзылфыгъэ

хэкIотагъэр Нэтхьо Разыет кьеоллагъ. Ар ренэу зыдэтхэгъэн чыпIэ иIэп, ипсауныгъэ изытеткIэ ИофшIэн хьылъэ ыгъэцкIэшъуштэп. Иофыгъом изэшIохын депутатим бэрэ пымьлэу, АР-м ИофшIэныр социальнэ хэжыныгъэмрэкIэ и Министерствэ зыфигъэзагъ. Сэкъатныгъэ зилэхэр ыкIи нэж-Iужхэр зыщIагъэ пансионатым бзылфыгъэр шIэхэу кIожьышт, ащ зэрэщыпсэуштым имызакъоу, Иофи ышIэн ылъэкIышт.

Цыфхэр нэмыкI социальнэ Иофыгъохэми агъэгумэкIыхэу депутатим зыкыфгагъэзагъ. Ахэр медицинэ ИофшIэхэм зэтыгъо ахьшэ IэпыIэгъу кыратыным, кIэлэцIыкIу IыгыпIэхэм чыпIэ зэрэщамыгъотырэм, нэмыкIхэми япхыгъагъэх.

Нэбгырэ 25-рэ кьэкIожьыгъах

Сирием шыпсэурэ адыгэ унэгъуиплI Адыгеим кьэкIожьынхэшъ, шыпсэунхэмкIэ IэпыIэгъу афэхъунхэу республикэм ипашэхэм закыфагъэзагъ. Зы унагъор жьоныгуакIэм и 7-м Мыекъуапэ кьэсыгъ, репатриантхэр щыIэныгъэм хэгъэгъозгъээнхэм пылъ Гупчэм иунэ ар рагъэтIысхьагъ. ТхьамэфитIукIэ адрэ унэгъуищыри Адыгэ Республикэм кьэсыштыгъ. ЗэкIэмкIи Сирием кыкIыжыкIи Адыгеим шыпсэунхэу кьэкIожьыгъэхэр нэбгырэ 25-рэ мэху.

— КьэзыгъэгъэжыкIэхэрэм ящыкIэгъэ IэпыIэгъу языгъэгъотышт комиссиёу республикэм щызэхашагъэм иапэрэ зэхэсыгъо жьоныгуакIэм и 12-м щылагъ, ар АР-м ипремьер-министрэу КъумпIыл Мурат зэришагъ.

— Иофыр кыин, ау репатриантхэм узэрапэгъокIыштым, зыщыпсэуштыгъ чыпIэхэр кызэрэфэбгъотыштым тапэкIэ тэутэкIыгъэу щытышъ, а опытыр дгъэфедэзэ, чыпIэ кыин ифэгъэ тильэкпкыгъэхэу Сирием кыкIыжыкIэхэрэм тишъагъэ ядгъэкIыштыгъ. Ащ пае хабзэм иорган пстэуи тызэдэгъэжыкIае, — кыIуагъ М. КъумпIылым.

КьэкIожьыкIэхэрэм ящыкIэ-

гъэшт унэгъо хьапшыпхэр ягъэгъотыгъэным, урысыбзэр ягъэшIэгъэным, тыхабзэхэр агурыгъэлогъээнхэм, сабийхэр еджапIэхэм ачIэгъэхьэгъээнхэм, нэмыкI Иофыгъохэми джырэ уахътэм агъэгумэкIых ыкIи адэлажэх.

ПсэупIэхэр ягъэгъотыгъэным фэшI унэ нэкIэу чылэхэм адэтхэр ыкIи чыгоу амыгъэфедэхэрэр зыфэдизыр зэрагъэшIэшт. Ащ нэмыкIэу, мы илэсым Адыгеим чыпIэ 457-рэ щагъэнафэ, ахэм пIэлэу гъэнэфагъэкIэ цыфхэр ащыпсэунхэмкIэ яшIуагъэ кьэкIошт. Хабзэу щыIэхэм адиштэу зитхылъхэр гъэпсыгъэу кьэкIорэ репатриантхэр ары ахэр зэратыштхэр.

Шъхьэлэхэу Аскэр кызэри-ИуагъэмкIэ, Сирием гумэкIыгъошхо кызитэджагъэм кышгъэгъагъэу тильэкпкыгъэхэу нэбгырэ 50 Адыгеим кьэкIуагъэр. НахьыбэмкIэ ахэм ыпкIэ атыгъэ фэтэрхэм арысыгъэх, ушъхьагъу зэфэшхьафхэр яIэу нэбгырэ 25-м агъэгъэжыгъ.

Зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэр тильэкпкыгъоу кьэкIожьыкIэхэрэм зэраделэштхэмкIэ общественнэ организациехэми яшIуагъэ кьагъэкIонэу ыкIи шIушIэ акциехэр зэхашэнхэу кьаджагъэх.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

СЕМИНАР ЩЫКIУАГЪ

Гъэсэнныгъэм непэ щыкIорэ зэхьокIыныгъэхэм ялбытыгъэу биологием изэгъэшIэн епхыгъэ Иофыгъохэм зыщатегушъIэгъэхэ республикэ семинар джырблагъэ Адыгэ къэралыгъо университетим щыкIуагъ. Ар зэхышагъ АР-м гъэсэнныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ. Ащ хэлэжыагъэх Адыгэ къэралыгъо университетим иректорэу Хъунэго Рэщидэ, журналэу «Биология в школе» зыфиорэм иредактор шъхьаIэу, педагогическэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу Сергей Суматохиныр, лабораторием иIэшхьэтетэу, биологиемкIэ ЕГЭ-м икомиссиё итхьаматэу, педагогическэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу Галина Калиновар, РГПУ-м икафедрэ ипрофессорэу, биологиемкIэ тхылъхэм яавторэу Ирина Пономаревар, гъэсэнныгъэм игъэIорышIапIэхэм япашэхэр, яIофышIэхэр ыкIи биологиемкIэ республикэм икIэлэегъаджэхэр. Министрэм игуадзэу Алай Марыет кызэриIуагъэмкIэ, непэрэ мафэм биологием изэгъэшIэн мэхъанэшхо раты. ЗэлукIэм анахь шъхьаIэу зыщатегушъIагъэхэр Ионыгъом и 1-м кышгъэгъэжыагъэу еджапIэхэм федеральнэ къэралыгъо шэпхъэ гъэнэфагъэкIэ Иоф зэрэшIэштхэр ары. Биологие урокхэр зы сыхьатым ычIыпIэкIэ

тIу ашIынэу тыраубытагъ. 2012 — 2013-рэ илэс еджэгъом биологие предметыр зэрагъашIэу я 5-рэ классым щаублэшт. Джы ар я 6-рэ классым кышгъэгъэжыагъэу зэрагъашIэ.

ЫпшъэкIэ зыцIэ кьетIогъэ хьаIэхэм анэмыкIэу зэлукIэм хэлэжыагъэх тиуниверситет ишIэныгъэлэжыкIэхэри. «Потенциал вузовской науки как инновационное будущее новой школы» зыфиорэ докладым биологие шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу ЦыкIуныбэ Аминэт кьеджагъ. Адыгэ къэралыгъо университетим естествознаениемкIэ ифакультет естествонаучнэ гъэсэнныгъэм игупчэу зэрэщытым педагогическэ шIэныгъэхэмкIэ кандидатэу Шорэ Жаннэ кытегушъIагъ. Биологием изэгъэшIэн епхыгъэ Иофыгъо зэфэшхьафхэр семинарым щызэхашыгъэх. Джащ фэдэу джырэ лъэхъаным биологиемкIэ тхылъэу щыIэхэм ямэхъанэ, ягъэпсыкIэ атегушъIагъэх.

КIэлэджэкIо зырызхэм жьоныгуакIэм и 2-м пэшIорыгъэшъэу ЕГЭ-р биологиемкIэ атыгъ ыкIи шIэныгъэ дэгъухэр кьагъэлъэгъуагъэх. ГъэрэкIо елбытыгъэмэ, мыгъэ гъэцэкIонэу экзаменым хэтыштхэр зэрэнахь кыныштыгъэр кьаIуагъ.

ШIАТЫКЪО Анет.

НЕПЭ — УНАГЪОМ И ДУНЭЕ МАФ

Къэралыгъом ылъапс

ООН-м и Генеральнэ Ассамблее 1993-рэ илэсым Ионыгъом и 20-м унашъо зэришыгъэм тетэу илэс кьэс жьоныгуакIэм и 15-м унагъом и Мафэ хагъэунэфыкIы.

Нэбгырэ пэпчэ ищыIэныгъэкIэ унагъом мэхъанэу иIэргъунэчъ: ищыIэныгъэ гъогу ар икъежъапI, икIини, ихъари кызэрихьыллэрэр иунагъу ары. КъэралыгъомкIи унагъом мэхъанэшхо иI. Унагъохэр зыщыпгъэхэ къэралыгъом лъэпсэшIу ешы, ыкIуачIэ кыхэхэу. Ар кьагурыIозэ, унагъом игъэпытэн епхыгъэ закон зэфэшхьафхэр, программэ пчъагъэхэр къэралыгъом ипашэхэм ашгъэх, щыIэныгъэм ахэр щыпхырашых.

Иофыгъо гъэнэфагъэхэмкIи унагъом игъэпытэн къэралыгъор пылъ. ЗэкIэми тыщыгуаз 2008-рэ илэсым кышгъэгъэжыагъэу орденэу «Родительская слава» зыфиорэр ны-тыхэу кIэлэцIыкIубэ зыпIугъэхэм, унагъом игъэпытэнкIэ гъэхьэгъэшIухэр зышыгъэхэм зэраратырэм.

Унагъом и Дунэе мафэ еху-лэу Мыекъуапэ и ЗАГС щыкIогъэ Иофхьабзэм кырагъэблэгъагъэх илэс 50-м ехъурэ

зэкIыгъугъэ зэшхьэгъусэхэм ямызакъоу, унэгъо ныбжьыкIэхэу щыIэныгъэ гъогум зэдытхьэгъаIэхэм ащышхэри. Мыхэм афэгъушIуагъэх, шIухьафтынхэр афашыгъэх ЗАГС-м иIофышIэхэм ыкIи нахьыжхэу унэгъо пыгъэ зышIагъэхэр ныбжьыкIэхэм сыдигъуи ящысэтэхыпIэнхэ зэрэфаер кыхагъэщыгъ. Ахэм зэкIэми псауныгъэ пыгъэ яIэнэу, ялфыгъэхэм, ахэм кьаIэхъухьажыгъэхэм адатхэхэу илэссыбэрэ джыри зэдэпсэунхэу афэлъIуагъэх.

Сурэтым итхэр: **Иофхьабзэм кырагъэблэгъагъэхэр.** Тезыхыгъэр *Ишъынэ Аслъан.*

Адыгэ РеспубликэмкIэ заом, ИофшIэным, УIэшыгъэ КIуачIэхэм ыкIи хэбзэхъумэкIо органхэм яветеранхэм (пенсионерхэм) я Совет гухъкIышхо щыхъугъ Хэгъэгу зоошхом чанэу хэлэжыгъэ, Быракъ Плъыжыым иорден кызыфагъэшъошэгъэ Даур Джанхъот Джэбраилэ кьыор зэрэщымы-Ижыыр ыкIи зидунай зыхьожьыгъэм иунагъорэ игупсэхэмрэ афэтхьаусыхэ.

ЕГЪЭДЖЭН-ПІУНЫГЪЭ ІОФШІЭНЫР

КІЛЭГЪЭДЖЭ унагъу

Мы тхыгъэмкІэ зигугъу къэсшышт Бахъуко Долэтыкы Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зІугъэкІэгъуитІу хъугъу идепутат. Парламентым изэхэсыгъохэм ар зращылтэгъуштыгъэм шІокІу джыр нэкІэ нІосэныгъэ дытилагъэп. Красногвардейскэ районым командировкэ тызэкІом, ар зипэшэ лицейм ищыІакІэ, еж иІофшІакІэ гъэзетеджэхэр нІуасэ афэтшІыхэ тшІоигъоу тызыІуІэштхэм къахедгъэубытагъ, икабинет нІуасэ тыщызэфъхъугъ.

Чъфыныгъэрэ нурэрэ ренэу зынэгъу кІэлэгъошт Іы пІІІу шыуамбгъор Адыгейм шызІылашІэрэ кІэлэгъаджэу, тхакІоу Бахъуко Ерджыбэ иунагъо 1957-рэ илээсым кыхъуагъ. А лъэхъаным Ерджыбэ Еджэркыое къоджэ еджапІэм идиректорэу ІофшІэштыгъ. Нэужым якъуаджэу Джамбэчые къагъэзэжыгъ, Долэтыкыо икІэлэгъу ащ шыкІуагъ, къоджэ еджапІэр кышІуахыгъ. ШыІэныгъэм ушырихыІІу кызырэхэкІырэм фэдэу, кІэлэгъэджэ унагъом кыхъуагъэ кІалэри ны-тыхэм ягъогу рыкІуагъ, кІэлэгъэджэ сэнэхъат зригъэгъотыгъ. Шыпкыэ, ны-тыхэм ягъогу теуцоным ыпкІэ Роспотребсоюзым игъомылэпхъшІ комбинатэу Мыекыуапэ дэтыгъэм, Мыекыопэ машинэшІ заводым Іоф ащыІагъ, нэужым Адыгэ къэралыгъо университетым спортымкІэ ифакультет кыуахы, икыуаджэ кыгъэзэжыгъ, ятэ иІэпыІэгъоу еж кыуахыгъэ еджапІэм егъэджэн-пІуныгъэ ІофшІэным ишъэфхэр ыІэ кышІыригъэ-хъагъэх.

Совет хабзэм илэхъанэ комсомолым ишІэкІэ ныбжыкІэхэр правэуахъуэмкІо органхэм кыулыкы ащахыну агъаІоштыгъэх. А шыкІэм тетэу Долэтыкыо гъогур фыхахи, милицием и Красногвардейскэ район отдел иуголовнэ розыск илээс 12 кыулыкыур шыхыгъ, апэрэхэм ащыщэу Адыгэ Республикэм и МВД изаслуженнэ ІофшІэ шытхъуцІэр 1992-рэ илээсым кыфагъэшъошагъ. Милицием ыуж илээсищэ прокуратурэм Іоф шыІагъэу, 1998-рэ илээсым кыулыкыур ащ шыуахыгъ. 2000-рэ илээсым Красногвардейскэм дэт лицейм идиректорэу агъэнэфагъ. Лицейм Іоф шыІэрэр илээс 14

хъугъэ. Ежым директор Із-натІэр илээс 12 хъугъэу зэрехъэ.

Хъатикыуае ыІэныкыокІэ кыкІырэ гъогур исэмгубгъу-кІэ лицейр шыт. ИтеплэкІэ кыпэгъунэгъу псэолэ псэу-ми къахъы. Джащ фэдэу ыкІыбкІа ыкІоцІкІа ухигъэ-лтыхъуахъанэу зетегъэпсы-хъагъ. Щагур плиткэхэмкІэ пкІагъэ, псэуалгъэхэм теплэ-шІу яІ, цыфыІэ анэсыгъэми умышІэнэу, зэкІэри джэголэ кІэракІэм фэдэх.

— ЗэкІэ мы плъэгъухэрэр тэр-тэрэу дгъэпсыгъэх, — еІо Долэтыкыо пкІуачІэкІэ пшы-гъэм урыгушхонэу зэрэщытыр игушыІэхэм къахъэу. — Зы унэр мэзи 3,5-кІэ, ятІонэрэр мэзи 3-кІэ тшыгъэхэ тІэ-кІыгъэ. 2005-рэ илээсым нэс Москва тепхыгъагъ, финанс лъэныкыомкІэ тІофхэр дэгъу-гъэх, джы Адыгейм тыкыра-тыжыгъэу, республикэ бюд-жетым кыхэкІырэ мылькум-кІэ егъэджэныр зэхэтэщ. Ащ дыкІыгъоу тэри мыльку кьэтэ-лэжы, ыпкІэ хэлъу курс кІэкІхэр зэхэтэщ, сэнэхъатхэр ятэгъэгъотых, кьэдгъэхъагъэр еджапІэм хэхъоныгъэхэр егъэ-

шыгъэнхэм, нэ-мыкІ гухэлъышІу-хэм апэлутэгъахъэ.

Бюджет мыль-кукІэ лицейм непэ нэбгырэ 750-рэ шырагъаджэ. Ащ и м ы з а к ъ о у , цыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ гупчэхэм язаявкэ-хэм ыкІа еж цыф-хэм яшІоигъоны-гъэхэм атетэу илээ-сым кыкІоцІ нэб-гырэ мини 3,5-рэ

фэдызм сэнэхъат зэфъэшъаф-хэр арагъэгъотых. Лицейр аграрнэ-промышленнэ лъэныкыом тельытагъ. Ветеринар фельд-шерхэр, машинэ-тракторнэ паркым имастерхэр, автомеханик-хэр, нэмыкІхэр къагъэхъазы-рых. Мы илээсым специалист 284-рэ кычІаІупшышт. А зп-стэур цыфхэм ІофшІэн языты-хэрэм атегъэгъахъ, еджэныр зэраухыгъэм лыпытэу Іоф-шІапІэм алуахъахъ. ГухэкІ нахъ мышІэми, а пчыагъэр предприятиехэмрэ организаци-ехэмрэ кызыкІаІупчІэхэрэм анахъ макІ, ау ежхэм бюджет мылькукІэ ащ нахъыбэ рагъэ-джэн алъэкІыштэп. Арышъ, производствэр кызырэкІуп-чІэрэр кыдалыгътэзэ, ыпкІэ хэ-лъу курс кІэкІхэр зехащэхэ ашІоигъу.

— Предприятиехэм, органи-зациехэм, цыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ кьэлэ ыкІа район гупчэхэм зэпхы-ныгъэ дэгъухэр адытиІэх, — кьелуатэ Долэтыкыо. — Нэмы-кІэу кьэпІон хъумэ, зыдэкІо-штхэр, зылуахъахъ ІофшІа-пІэхэр нахъ пасэу дгъэунэфы-хъэзэ специалистхэр кьэтэгъэ-хъазырых. Сыдми сэнэхъат еогъэгъотыкІэ зи шыагъэ кы-тырэлп, нэужым кІэлэ ыкІа пшыгъэшъэ ныбжыкІэхэм Іоф-шІэн амыгъотыштмэ. Мыщ дэжым зы еплыкІэ шыхъэ-гъэунэфыкІы сшІоигъу. Феде-ральнэ законхэм зэрагъэнафэ-рэмкІэ, егъэджэныр зэнэкыокы-шыкІэ пыль. Унэ еджапІэхэри ащ хэлэжъэнхэ алъэкІышт. Гурылогъуаеп ныІа къэралыгъо бюджетым тегъэпсыкІыгъэ еджапІэм амалэу иІэхэм ашІо-

кІэу унэ еджапІэр зетегъэ-псыхъэн зэрымилъэкІыштыр. Мары зы сэнэхъат горэмкІэ едгъэджэнхэ тыфитэу лицен-зие кьаІыпхыным фэшІ. Арышъ, а шыкІэр тІэкІу сшІо-тэрэзэп. Бюджет мылькур бюджетым тетэу егъэджэныр зэхъышъэхэрэм атегъошагъэмэ нахъ тэрэзэу кысшІошІы.

Лицейм непэ сырэ лъэны-кыокІа: кІэлэгъаджэхэмкІа, материальнэ-техническэ ба-зэмкІа, социальнэ Іофыгъо-хэмкІа, нэмыкІхэмкІа амалы-шІухэр иІэх. Сэнэхъат пэпчэ ишыкІэгъэ базэ зетегъэпсыхъа-гъэ иІ. Ащ кыкІырэр теориер-рэ практикэмрэ зерифэшъуашэу зэхъыгъэхэу ІэпІэсэныгъэ дэгъу зыхэлэ специалистхэр кызырэгъэхъазырхэрэр ары. ГушыІэм пае, компьютер уха-зырыныгъэу яІр 1:4-м тельы-тагъ, нэмыкІэу кьэпІон хъумэ, еджэкІуишІылым зы компьютер егъэфедэ. Ащ фэдэ амал, ап-шъэрэ профессиональнэ еджа-пІэхэри зэрэхэтхэу, зилэ еджапІэ тиреспубликэ итэп. Бюджетым кыхэкІырэ мылькумкІэ ащ фэдэу Іофыр бгъэпсын плъэ-кІыштэп. ХэкІыпІэшІу кьа-фэхъу ежхэм кьагъэхъэгъэ ахъшэр материальнэ-техни-ческэ базэр гъэпытэгъэным зэрэпІуагъахъэрэр. ТапэкІэ кІэлэеджаркІо пэпчэ компью-тер иІэу агъэпсы ашІоигъу. Исэнэхъатэгъухэм азыфагу Красногвардейскэ лицейм уасэ зыфашырэ чІыпІэ зэрэ-щыІыгъыр кьэзыушыхъатырэ шысы бгъэфедэн плъэкІышт. Долэтыкыо кызырІуагъэмкІэ, Урысые Федерацием ипрофес-сиональнэ еджэпІэ мини 5,5-м азыфагу текІоныгъэр шызы-Іыгъэхэм ахэтэу, илээсищ хъу-гъэу мы лицейр «Урысыем иеджэпІи 100 анахъ дэгъу-хэр» зыфиІорэм исатыр хэт. ГъэрэкІо «Урысыем ипрофес-сиональнэ еджапІэ илээсым-кІэ идиректор анахъ дэгъу» зыфиІорэ цІэр Долэтыкыо кы-фаусыгъ. Джащ фэдэу еджа-пІэм шытхъу пыльэу Іоф зэ-ришІэрэм ишыхъатэу, диплом

ыкІа Шытхъу тхыльэу кьа-фагъэшъошагъэхэм директо-рым икабинет изы дэпкы зэрэ-саоу зэлъаубыты.

— Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм зышыхадзыгъэхэ койхэм социальнэ Іофыгъохэр ащызшІуахыгъэхэ алъэкІынэу гъэпсыгъэным фэшІ илээс кьэс республикэ бюджетым шыщэу сомэ миллион тІурытІу депу-тат пэпчэ фатІупшы, — еІо Долэтыкыо депутат ІофшІэ-нымкІэ тызэреупчІыгъэм джэ-уап кыритыжъэ. — Консоли-дированнэ бюджетым дыхэ-лгытагъэу а ахъшэр район бюджетым кыІэкІэхъэ. Депу-тат пэпчэ район пащэр игъусэу, мылькур зыпІуагъэхъащт лъэ-ныкыохэр агъэнафэх. Тирай-онкІэ депутатпІІ тэхъушъ, тэ кьыттелгытагъэу Красногвар-дейскэ районым сомэ милли-оний кыІэкІэхъагъ. Къэсы-мыІожьми ошІэ а ахъшэмкІэ шыкІэгъэ псэури дэбгъэзы-жыын зэрэмылэкІыштыр. Арышъ, сз сызипэшэ еджапІэм кыІэлэжыгъэм шыщы депутат ІофшІэным епхыгъэ кыны-гъохэм апэлусэгъахъэ. Къоджэ еджапІэхэм, сабий ІыгыпІэ-хэм, нэжъ-Іужхэм ящыкІэгъэ ІэпыІэгъум, нэмыкІхэм тэ кьэ-тылэжыгъэм шыщэу илээс кьэс пІуызгъахъэрэр депутат ахъшэу кысфатІупшыгъэм нахъ мыбэмэ, нахъ макІэп. Шыпкыэ, депутат пэпчэ ащ фэдэ амал имыІэнкІа мэхъу.

Долэтыкыуи, ышыпхъухэри ны-тыхэм ягъогу рыкІохи кІэлэгъэджэ сэнэхъат зэрэзэ-рагъэгъотыгъэм фэдэу, еж ыкІаІа ипшыагы кІэлэгъэджэ университетыр къаухыгъ. ИкІалэ пІуныгъэ ІофшІэным-кІэ директорым игуадзэу ли-цейм Іоф шешІэ, ипшыагы социальнэ кІэлэгъэджэу а еджапІэм Іут. 2010-рэ илээ-сым шыІагъ «КІэлэгъэджэ унагъу» зыфиІорэ Всеросси-скэ зэнэкыокыур. Бахъуко Долэтыкыо иунагъуи ащ хэлэ-жыагъ, Кремлым рагъэбла-гъэхэ кызыфэгъушІуагъэхэм ащыщ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сурэтхэр Іэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

Нэплъэгъу чан зиІэ критик

Литературнэ критикэу, филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу
Мамый Руслъан Хылимэ ыкъом ыныбжъ илъэс 75-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъ

Зигулытэ чанрэ зигушыІэ щэрыорэ зэдзыгъэлъэжъхэрэ критик цІэрыІоу Мамый Руслъан шІэныгъэлъэжъ ныбжыкІэхэм шысэтэхыпІэ дэгъу тфэхъун цыфэу сэлъытэ. Наукэм изэхэщакІоу, ныбджэгъу дэгъоу ыкІи укъэзымыгъэукІытэжъын цыфэу ар зэрэщытыр иІофшІэгъухэм мызэу, мытІоу кыыхагъэщы.

Литературовед ыкІи литературнэ критик цІэрыІоу шІэныгъэлъэжъ пэрытым тинепэрэ литературэ иІофыгъохэр чанэу зэхэфых, игушыІэ зылымыгъэлэсырэ тхакІо къэгъотыгуай. Итхыгъэхэм узьджэ-кІэ, Іофыгъоу кыІэтыхэрэр уахътэм диштэу зэрэщытхэр ахэолъагъо, сыда пІомэ шІэныгъэ куоу ІэкІэлъым кырытыгъэ нэплъэгъу чаным кыгуытырэр бэ.

Мамый Руслъан ищыІэныгъэ 1937-рэ илъэсым жьоныгуаклэм и 10-м Теуцожь районым ит къуаджэу Шыхъанчэрыехъаблэ (джырэ уахътэм шІэжъэп) щыригъэжыагъ. ЛэжъэкІо унэгъо кызыр-кІом кыихъухъэгъэ кІалэр цыфыгъэрэ гу-кІэгъурэ хэлъхъу апІугъ. Ыныбжъ зе-къум, ячылэ дэт ублэпІэ еджапІэм Руслъан чІагъэхъагъ. КилометрихІэ пэчы-жъэ Пчыхъалыкъое гурыт еджапІэм ханэ ымышІэу кІэлэ ныбжыкІэр кІоштыгъ.

1955-рэ илъэсым гурыт еджапІэр кы-зэрэуэхъу Руслъан Мыекъопэ кІэлэгъэ-джэ институтым чІэхъэ. Еджэным зэрегъ-гъурэм дакІоу, студенческэ купым хэтэу конференциехэм чанэу ахэлажъэ, литера-турнэ студиим кыдыгъэкІырэ гъэзетым Іоф дешІэ.

Мамый Руслъан художественнэ ыкІи литературнэ-критическэ ІэпІэсэныгъэу хэлъыр джыри студентызэ къэнэфагъ ыкІи иныбжыкІэгъум щегъэжыагъэу усэ-хэр, рассказхэр икІэлэмыпэ кыпыкІы-хъу ригъэжыагъ. УрысыбзэкІи адыгабзэ-кІи ытхыгъэмэ ащыщхэр журнал зэфэ-шъхъафхэм, хэку гъэзетым къащыхи-утышхыгъэх. Тхэным дакІоу зэдзэкІын амалхэри Мамый Руслъан егъэфедэх. УрысыбзэкІэ тхыгъэ пьесэхэр адыгабзэм рилъхъагъэх ыкІи якъоджэ сценэ шигъэ-уцугъэх.

Апшъэрэ гъэ-сэныгъэ зэрэзэ-ригъэгъотырэм дакІоу гъэзетэу «Социалисти-ческэ Адигеим» ІофшІэныр щыре-гъажъэ ыкІи ста-тыхэр, очеркхэр, репортаж зэфэ-шъхъафхэр етхых. ЗылукІэгъэ ыкІи зыдэгъушыІэгъэ цыф шІагъохэм къакІэрихыгъэ г у п ш ы с э х э р ищыІэныгъэ кы-щышъхъагъэх, лъэтегъэуцэ зыщыри-Іэгъэ ІофшІэпІэ чІыпІэу гъэзетым ире-дакцие МамымкІэ хъугъэ.

Гъэзетым зыщылэжъэгъэ лъэхъаным партийнэ ІофшІэн илэсхэр кыкІэлъы-кІуагъэх. Ащ дакІоу Москва дэт партийнэ еджапІэм агъакІуи, илэсцитІум кыще-джагъ. Къэлэшхом кырихыгъэ шІэны-гъэхэм ашІуагъэкІэ нэмыкІ културэхэм, имынэІосэгъэ гушшысакІэхэм ашыгуазэ хъугъэ. ИшІэныгъэ хахъо фишІы къэс идуховнэ баиныгъи зызэриушъомбгъурэм ишІошъхъуныгъэ пытэ зыдиІыгъэу, емы-зэщыжъэу Руслъан еджагъ.

ІофшІэн дакІоу художественнэ ыкІи критическэ ІофшІагъэхэр кыхеутых. Адыгэ советскэ литературэм ижанрэу ро-маным изэхэфын фэгъэхыгъэ канди-датскэ диссертациер 1975-рэ илъэсым Тбилиси щытхъу хэлъу кыщиухъумагъ ыкІи мы ІофшІагъэм шІэныгъэлъэжъ цІэрыІохъу ежъ икІэлэгъэджагъэхэм осэ-шхо кыфашыгъ. Нэужым «Адыгэ ро-маным игъогу» ыІоу зегъэушъомбгъу-гъэу тхылъ шъхъафэу ар кыдыгъэкІыгъ. 2002-рэ илъэсым доктор диссертациер кыурыхъи, филологие шІэныгъэхэмкІэ докторуцІэр кырапэсыгъ.

Анахъу Мамый Руслъан литературнэ-критическэ ІофшІагъэхэм зызафигъэза-гъэр Адыгэ Республикэм иинститутэу гу-

ыльэгъухъэзэ лэжыагъэ, пшъэрылэу фа-шыгъэр кыгъэшъыпкъэжъыным ыгу етыгъэу пылтыгъ.

Научнэ пшъэрылэу зыфигъэуцужы-гъэм имызакъоу, общественнэ Іофхэми Мамый Руслъан чанэу ахэлажъэ. Илъэс пчъагъэрэ «Знание» зыфилорэ обществен-нэ организацием илэкторэу, гъэсэныгъэм-рэ шІэныгъэмрэкІэ АР-м и Министерствэ иссовет зэфэшъхъафхэм, экспертнэ комис-сиехэм яІофышІэу, шІэныгъэхэмкІэ Ду-нэе Адыгэ Академием ипрезидиум иученэ секретарь игуадзэу, «Доклады адыгской (черкесской) международной академии» зыфилорэ журналым исекретарэу лэжыагъ.

Джырэ уахътэм Мамый Руслъан АРИГИ-м литературэмкІэ иотдел испеци-алист шъхъалэу, Адыгэ къэралыгъо уни-верситетым идиссертационнэ совет хэтэу мэлэжъэ. ТэркІэ шысэтэхыпІэу щыт про-фессорыр тапэ ит, иІофшІагъэхэр зэпы-моу журналхэм, гъэзетхэм къащыхеу-тых. Тхылъ шъхъафхэри мымакІэу кы-дыгъэкІыгъэх: «Шамсудин Хут» (Мые-къуапэ, 1996 илъ.), «Огонь души Абу Схалыхо» (Мыекъуапэ, 1999 илъ.), «Вро-вень с веком» зыфилорэ монографиер (Мыекъуапэ, 2001 илъ.), литературовед гъусэхэр илэхъу «История адыгейской литературы» зыфилорэ ІофшІагъэр ыкІи ащ нэмыкІэхэри.

Ежъ илэжыгъэмэ анэмыкІэу, Мамый Руслъан нэмыкІ шІэныгъэлэжъхэм ятхылъ пчъагъэхэм Іоф адишІагъ, республикэм-кІэ мэхъанэ ин зилэ ІофшІэгъабэхэм якъы-дэхъэкІын фэлэжыагъ. ГушыІэм пае, «Ду-наитІу — шыІэкІитІу» («Два мира — два образа жизни»), Мыекъуапэ, 1987 илъ.), «АРИГИ в лицах» (Мыекъуапэ, 1999 илъ.) ыкІи нэмыкІэхэри.

ЗэрэхъурэмкІэ, Мамый Руслъан ихудо-жественнэ амалхэм апэу литературнэ критикэр кыыхыгъ, ижэбзэ щэрыо зэ-хэфыным фигъэзагъ. Адыгэ тхакІохэм, Кавказыр зэрэщытэу пштэмэ, тхэкІо цІэ-рыІоу исыгъэхэм ыкІи исхэм ятворчествэ, ахэм ящыІэныгъэ гъогу зыщызэхифырэ ІофшІагъэхэр етхых, кІэлэцІыкІу лите-ратурэрэ адыгэ публицистикэри инэ-плъэгъу кыредзэх, зэпымоу ІофшІэ-гъакІэхэм ишІошІ арыІуалІэ. Наукэм лъэ-гэпІэ гъэнэфагъэ щыфэзышІыгъэ Іоф-шІагъэхэр тиреспубликэ имызакъоу, Крас-нодар, Налшык, Сыхъум, Москва къа-щыдыгъэкІыгъэх.

Критик цІэрыІор Адыгэ Республикэм наукэмкІэ и Къэралыгъо премие илауреат, АР-м наукэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ, Дунэе Адыгэ Академием иакадемик, къуаджэу Шыхъанчэрыехъаблэ иІыф гъэшІуагъ, 2004-рэ илъэсым щегъэжы-гъэу Урысыем итхакІохэм я Союз хэт. Инаучнэ лъагъоу литературэ шІэныгъэм щыхищыгъэм пытэу тетэу макІо.

Джы мары Мамый Руслъан илъэс 75-рэ зэрэхъугъэм ипэгъокІэу ащ фэдэ цІыф сыригъэджэнэу синасып кызы-рихыгъэм лъэшэу сызэрэрыгушхорэр къасІо сшІоигъу. Лытэныгъэ зыфэс-шІэу, зишІэныгъэ лэжыгъэхэр сийзубы-тыпІэу, си КІэлэгъаджэу Мамый Руслъан псауныгъэ пытэ илэу, игулытэ чанрэ игушыІэ щэрыорэ зэгъурыІохъу джыри илъэсыбэрэ тапэ итынэу сыфэлъаІо.

ЖЪЭЖЪЫЕ Разыет.
АРИГИ-м литературэмкІэ иотдел
иІофышІэ шъхъал, филологие шІэ-
ныгъэхэмкІэ кандидат.

Аферым, Руслъан!

«Связым имастер» зыфилорэ цІэ лъапІэр зыхъырэ Еутых Рус-лъан къуаджэу Аскъэлае писъмэ-зехъэу Іоф зыщышІэрэр мыгъэ илъэс 20 хъушт. А цІэ лъапІэр Руслъан тІогъогогъо кыфагъэ-шъошагъ. Апэрэр — Адыгэ Рес-публикэмкІэ 2002-рэ илъэсым связым имэфэкІ ехъулІэу ыкІи ятІонэрэр Урысые Федераци-емкІэ 2010-рэ илъэсым кы-ратыгъэх. Наградэ лъапІэхэм щытхъу тхылъхэри ахъшэ шІу-хъафтынхэри акІыгъугъэх. Зи-гугъу къэтшыгъэхэм афэдэу Руслъан егъэлъапІэ тилъэпкъ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» ире-дактор шъхъалэ ыІапэ кІэдзагъэу «Шуфэс писъмэу» кырытыгъэу кІэтхэгъу уахъгъу кІуагъэм дэ-гъоу зэрэхэлэжыагъэм фэгъэхы-гъэр. Ежым кыыхегъэщы зэрэ-районэу ащ фэдэ кызыратыгъэр ежыыр закъоу зэрэщымытыр.

Джыри зы шысэ. Ар зыфэгъэ-хыгъэр Руслъан икъоджэ гу-псэ щыпсэурэ цыфмэ лытэ-ныгъэу фашІырэр ары. АР-м ыкІи Пшызэ шъолыр ащыпсэ-урэ быслымэнхэм ямуфтиеу Емыж Нурбий-хъаджэр Аскъэ-лае мэщытым кызыщыкІогъэ джэмэхъат нэмаз лъапІэ горэм ыуж динлэжъмэ ягумэкІхэм ащыщэу зы ралотагъ. «Тикъуа-джэ къоджэ цыкІоп, — ыІуагъ бзылфыгъэ горэм, — унэгъо 430-м ехъу шпэсу. Ефэнд Іофы-гъохэр зепхъанхэр зэрэмыпсын-кІэр хэти ешІэ. Тикъоджэ ефэн-дэу Хъот Бэчмызэ-хъаджэм гуа-

дзэ ищыкІагъ. Тэ, динлэжъхэм-кІэ, тикъоджэ кІалэхэм тызахэ-дэм, Еутых Нурбий ыкъо Рус-лъан къахэтхыгъ. Ефэндыр къуа-джэм ынап. Руслъан кІэлэ ищыгъэ зэкІужъ. Жэбзэ дахэ Іуль. Илъэс пчъагъэ хъугъэу поч-тэм Іоф щешІэшъ, ищытхъу щэхъу къуаджэм щалуагъэлп. Ащ удэдгъэгъушыІэ тшІоигъу». Емыж Нурбий-хъаджэм джэуап къари-тыгъ: «УпчІэу непэ къэшъуы-гъэм тІэкІу шІагъэ сызегупшы-сэщыгъэр Еутых Руслъан сы-налэ тесыдагъэу. Сыдэгъушыла-гъ ыкІи ау джэуапэу силъэу Рус-лъан кыпигъохыгъэр ухэткІи зэкІэгъэкІон плъэкІыштэп. Янэ уз гъэтІылыгъэ иІ. Непэ тыдэ кІалэр шыІэми, янэ кызыфы-теокІэ ядэжъ мэкІожышъ, ифэ-Іо-фашІэхэр ешІэх, етІанэ ихэ-бзэ ІофшІапІэ Іохъажы. Аскъэ-лэе почтэ къуатем ипэшагъэу Цыргъой Хъарыет пенсием кІуи почтэм зыІокІыжым, ащ ычІы-пІэ Руслъан зыкІафимыхъагъэри янэ зэрэсымаджэр ары». Нур-бий-хъаджэр зытэгъэкІотэжъ нэ-ужым тэ, динлэжъхэмкІэ, мэщы-тым Руслъан тыщытегушыІэ-жыгъ. Ны-тыхэр ислам диным анахъ ыгъэлэпІэрэ пкыгъомэ ащыщых, апэ дэдэ регъэшых пІоми ухэукъонэп. «Аферым, Руслъан», — тээрэгъэлугъэ.

Динлэжъ нахъыжыІохэми Руслъан ятэ фэгъэхыгъэ гукъэ-кІыжъхэр къаІотагъэх. Еутых Нурбий къоджэ ефэндкІэ зэрэ-фэягъэхэр, ау а ІэнатІэр зерафи-мыштэгъагъэр кыыхагъэщыгъ. Аркыр, кІэпыр, тугыныр, нэ-мыкІ мыхъо-мышІэхэр Нурбий кызырэхэмыфэщыгъэхэр, ыкьохэми ятэ гъогу занкІэу зы-тыришагъэхэр зэрамыхъожы-рэр, якъоджэгъухэмкІи, фэ-шъхъаф цыфэу шыІэныгъэм икьогъупэхэм щызэутэкІы-хэрэмкІи шысэтэхыпІэ зэрэхъу-хэрэр, ятэ фэдэхэу ІэпкІэ-лъап-кІэхэу, ІофышІэхохэу зэрэщыт-хэр къаІотагъ.

Еутых ШытІэм ыкъоу Нур-бийрэ Сарэрэ 1956-рэ илъэсым

зэшъхъэгъусэ зэфэхъугъэх. Апэрэ сабыир — Мурадинэ, 1958-рэ илъэсым, ятІонэрэр — Теуцожь, 1962-рэ илъэсым, тІольфэны-кьохэу Аслъанрэ Руслъанрэ 1966-рэ илъэсым къэхъугъэх. Нурбий мэлэхъоу Кировым ыцІэкІэ щыт колхозым Іоф ши-шІэщытыгъ. ТІольфэныкыуитІур къэхъуфэхэкІэ Сари ащ шылэ-жыагъ. ЕтІанэ унэгъо Іофхэм, кІэлэцІыкІу пІуным зафигъэзэ-жыгъ. НахъыкІэхэр кушъэм хэпхагъэхэр, нахъыжъхэр ахэм алышІэхъэхъэ, яни ыналэ къате-тэу унэгъо хызмэтхэр Сарэ зэ-шІуихыштыгъэх. ЗэшиплІымэ анахъыкІэу унэгъуачІэм къина-гъэр Руслъан.

Аскъэлэе гурыт еджапІэр кызырэхъу Руслъан ІофшІэ-ныр ригъэжыагъ. Сэнэхъат гъэ-нэфагъэ иІагъэпти, Іоф зэфэ-шъхъафхэр ыгъэцакІэщыгъэх. Колхозым хашхи, итІольфэны-кьо Аслъани игъусэу дзэм аща-гъэх. Украинэм дзэ кыулыкъур кызыщыахъым, Гедыуаджэмэ япхъу зэунэкъош пшъашъэхэр къащагъэх.

Унагъо ышІэнэу Руслъан зы-ригъэжыагъэр 1993-рэ илъэсыр ары. А лъэхъаным почтэм Іоф зыщышІэрэр илъэс Іэпэ-цыпэ хъугъагъэ. Ежыррэ Заремэрэ апэрэ сабыир — Аскэр 1994-рэ

ильэсым къафэхъугъ. Джы ар Кубанскэ университетым исоци-альнэ-экономическэ факультет бухгалтер-экономист сэнэхъатыр щызэрегъэгъоты. Акъо нахъы-кІэу Рэмзэнэ Аскъэлэе гурыт еджапІэм ия 7-рэ класс кгеухы. Ари дэгъоу еджэ, янэ-ятэхэми адэлэпыІэ. Ахэм Іэдэб зэрахэ-лым фэдэу уилыфыгъэхэр бгъэ-сэнхэм, бгъэдэлэшунхэм апае уихэбзэ ыкІи уиунэгъо Іофхэр дэгъоу бгъэцакІэхэу, уикІэлэпІун хызмэтхэр сыд фэдэрэ Іофы-гъохэми апэ ибгъэшыхъуэу, уяне-уятэмэ гъэсэпэтхыдэу акІэлы-рыпхыгъэхэр бгъэфедэхэу, уикІа-лэхэми ахэм яныбджэгъухэми шысэтэхыпІэ уафэхъоу ущытын-фае.

Сыд фэдэрэ Іофи Руслъан гуахъо хегъуатэ. «СиІофшІэн игъом дэгъоу зызгъэцакІэкІэ, рэхъат сэхъу», — еІо. Унэгъуи 142-рэу связь ІофыгъомкІэ Рус-лъан епхыгъэхэр тхъамэфэ кІо-цым ежэх.

ТичІыгу зыІыгъыр Еутых Руслъан фэдэ кІэлэ шІагъохэр арых. ЛэжъапкІэр макІэми, гу-кІэгъур къебэкІы, шІэныгъэм ишІухъафтын нэф-нэбзый кІэ-кІымэ акІэгъушІукІы. Бэм лыІа-бэрэп, иІэм езэгъы, зэрегъэ-фэшъу.

Упсаоу, унасыпышІоу гъэ мин-огъашІ, Руслъан!

ЕМЫЖ Муслымэт.
КІэлэгъэджэ ІофшІэным
иветеран.

Ветеранхэм ныбжьиыкIэхэр аIуагъэкIагъэх

Теклоныгъэр кызыдаыхгъэр илээс 67-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьиыгъэ цыфзэхэхэзгъэшIэгъонэу Адыгэкалэ имэрэу Хьатэгъу Налбий кIэщакло зыфэхъугъэр къалэм ияшэнэрэ гурыт еджапIэ бэмышIэу шыагъ. Ар фэгъэхьиыгъагъ заом иветеранхэмрэ а лъэхъаным тылым шыагъэхэмрэ ямызакъоу, зэо ужыми, гъэблэшхоми, ахэм къакIэлыкIогъэ илээс кыинхэми къахэхъуагъэхэу, ныбжьиыкIэгъу тэрэз зымыла-гъэхэу, кыин зылыгъуэз къэгъэджыгъэхэр кIэлэеджа-кIохэм аIугъэкIэгъэнхэм, ягукъэкIыжхэр къафягъэ-лотэгъэнхэм.

— Ныбджэгъу лъапIэхэр, шхъэкIэфэшхо зыфэтшырэ тинахъыжхэу кыиышхо зыпэкIэкIыгъэхэу, ныбжьи-кIэгъу зымылагъэхэр, тинесушырэ мафэ зыфэдэщтыр зэлъытыгъэ тикIалэхэр, — ипсэлъэ кIэки кыишыIуагъ Хьатэгъу Налбий. — Ти-ашуг шIагъоу Теуцожь Цы-гъо ылоштыгъ: «БлэкIыгъэм шымыгъуазэм непэрэ шы-лакIэм уасэ фишышIтэп...» Арышъ, непэ тикъалэ иеджа-пIэхэм якIэлэеджакохэмрэ якIэлэегъаджэхэмрэ тинахъыжхэм закIыIудгъэкIа-гъэхэр зыфэдэ къэмыхъугъэ

лгыгъэчъэ заоу нэбгырэ миллион 27-рэ тыхэгъэгу шышхэу зыхэкIодагъэм хэлэжъа-гъэхэу мы тапашхъэ исхэм — Чэтыжъ Исмахылэ, Мария Гронь, Кочик-Оглы Борисэ ягукъэкIыжхэр, кыинэу альэгъугъэр кыишы-фадгъэлотэныр, ахэм ялыагъо шьо лыжъугъэкIотэныр, ар жъугъэкIэрэкIэныр ары.

Гукъаор заом иветеранхэу тилэхэм япчъагъэ илээс къэс нахъ макIэ зэрэхъурэр ары. Непэ заом хэлэжъагъэхэу тилэ нэбгырэ 12-м шышхэу нэбгыриш нахъ зэлукIэм къекIолэн альэкIыгъэп. Сэ спхъэкIэ заом зы мафэ нахъ Iу-мытыгъэми, лыхъужькIэ сэ-лпытэ. Сыда пIомэ щэ закъо узыукIыштыр. Ащ фэдэхэу, заом ащэгъакIэхэу, ныбжьи-кIэ дэдэхэу тиадыгъэ кIэлэ тхъапша къаукаIыгъэхэр? Тиветеран лъапIэхэу тапашхъэ исхэри а лъэхъаным ныбжьиыкIагъэх.

Тэ типшъэрылтыр мыхэм шхъэкIафэ афэтшыныр, зыфаехэр афэдгъэцэкIэныр, агу кыдэтщэныр, гумэки ямыIэу шыдгъэлэнхэр, бэгъашIэ тшыныр, Иофэу зыфэбэнагъэхэр лыгъэкIотэгъэным фэшI тэ, IэнатIэхэм аIугъэхэм, тфэлэкIыштыр тшIэныр, шьо, кIэлэеджа-

кIохэр, дэгъоу шъуеджэ-ныр, тиадыгъэ лъэкпъэ идахэ яжъугъэлоныр, тикъалэ иба-иныгъэ хэжъугъэхэныр, тинесушырэ мафэ нахъышIу шIыгъэным иамалхэр зешъухъанхэр ары. Шьопсэу, шьотхъжъ.

Ащ ыуж Теклоныгъэм и Мафэ фэгъэхьиыгъэ зэхэхэм кыишыгушылагъэх, нэмыц техакIохэм кыташылIэгъэ лгыгъэчъэ заом зэрэхэлэ-жъагъэхэр, ащ тхъамыкIа-гъоу кыиздижыгъэхэр, цыф бэдэдэ зэрэхэкIодагъэр зэралъэгъугъэр, непэ кыизнэсы-гъэм а бэлэхэр зэрашымы-гъупшэрэр, пкIыхъэлъэгъоу кыизрафэнагъэр зэлукIэм хэлэжъэгъэ ныбжьиыкIэхэм къафалотагъ заом иветеранхэу Мария Гронь, Кочик-Оглы Борисэ, Чэтыжъ Исмахылэ.

— А тикIэлэцIыкIух, — ипсэлъэ кыишыIуагъ Чэтыжъ Исмахылэ, — кIэлэгъуи, ныбжьиыкIэгъуи тэ тифагъэп. Заом ибэлэхыи, гъэблэшхом итхъамыкIагъуи тпэкIэкIы-гъэх. Гъомылапхэр зэрэти-мылагъэм имызакъоу, тшыгъыни дгъотыштыгъэп. Те-джэнэу амали, тхылыи, ты-зэрэтхэни, тызтетхэни тила-гъэхэп. Алахъым тэ кыинэу тлэгъугъэм шъуеушхъум.

Тызыфаер дэгъоу шъуеджэ-ныр, тикъэралыгъо, тирес-публикэ, тилгэпкъ, тикъалэ, лакъоу шъузышчышым ящытхъу яжъугъэлоныр, да-хэу, дэгъоу шъупсэуныр, ны-тыхэр жъугъэгъушIонхэр, тищыIэкIэ-псэукIэ нахъышIу шIыгъэным шъуфэбэнэныр, тикIэлэгъум Иофэу тызфэбэ-нагъэр лыжъугъэкIотэныр ары.

Сыхъат зытIум ехъурэ адыгэ гъомылапхэхэр, IэшIу-IушIу зэфэшъафхэр зытель Iанэхэм акIэрысхэу зэлукIэгъу гъэшIэгъоныр кIуагъэ. Заом иветеранхэм анэмыкIэу ныбжьиыкIэхэм ахэсыгъэх ИофшIэным ивete-ранхэу КIэныбэ Шыхъам, Хьот Заур, Iэшынэ Казбек, Джэндэрэ Мосэ, Пчыхъа-лыкIо Байзэт, Мамый Юрэ, Блэгъожь Арамбий. Ахэм ащышхэри зэлукIэм кыишы-гушылагъэх.

Теклоныгъэр кызыдаыхгъэр илээс 67-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьиыгъэ зэнэкъокъоу къалэм иеджапIэхэм ащызэ-хашэгъагъэхэм кIэлэеджэ-кIуи 150-м ехъу ахэлэжъагъ. Ахэм мээзэ заулэм кыицоцI заом хэлэжъэгъэ ятэжъхэм, акъош-лахылыхэм, якъуаджэ щышхэм афэгъэхьиыгъэ сочи-ниехэр атхыгъэх, сурэтхэр ашIыгъэх. Зэнэкъокъухэм якIэуххэр зыэфэхысыжъ-хэм, ахэм теклоныгъэр къа-щыдзыхыгъэ кIэлэеджако-хэм щытхъу тхылыхэр араты-гъэх.

Ветеранхэмрэ кIэлэеджа-кIохэмрэ ямэфэки зэхэхэ къагъэдэхэзгъэ зэо лъэхъаным аусыгъэгъэ ордэхэу Устэкъо Нухъэ, Радислав Цветковым, искусствэхэм якIэлэцIыкIу еджапIэ иеджакохэм къаIуа-гъэхэм.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Районым ит саугъэтхэм анэсыгъэх

Ветеран ИофшIэным ипшъэрылъ шхъаIэмэ ахалыгъэх нахъыжхэм шхъэкIэфагъэ афэшIыгъэн зэрэ-фаер, яшIоигъоныгъэхэр зэ-рагъэцэкIэштхэр, япчъагъэ тэрэзэу учет шIыгъэныр, IэпыIэгъу ятыгъэныр. Ащ изакъоп, ветеран организа-ции пстэумэ зы мафи зы-щагъэгъупшэрэп ныбжьи-кIэхэм яхэгъэгъу, яреспубли-кэ шIу альэгъухэу пIугъэн-хэм фэгъэхьиыгъэ ИофшIэбэзэ зэфэшъафхэр зехъэгъэн-хэр. Ахэм яныбжьиыкIэгъу мамырныгъэ лъэхъэнэ шIа-гъом тефагъэми, блэкIыгъэ Хэгъэгъу ззошхом ихъугъэ-шIагъэхэр ашIогъэшIэгъо-ных, лыхъужьхэр агу къа-гъэкIыжъых, хэкIодагъэхэр ащыгушшэхэрэп. Саугъэт-хэр якIуапIэх.

Джырэблагъэ шыIэгъэ автопробегыр зыфэгъэхьи-гъагъэр Теклоныгъэм ия 67-рэ илээс. Ар кызыпкъы-рыкIыгъэр республикэ про-граммэу 2011 — 2015-рэ илээсхэм ателъытагъэу Урысыем и ДОСААФ икъу-тамэу АР-м шыIэм зэхи-гъэуцагъэр графикым тетэу гъэцэкIэгъэныр ары. Пчэды-жъым сыхъатыр 10-м авто-

машинэ псынIэхэу 4-мэ, зы автобусым арысхэу нэбгы-рэ 40 Мыекъуапэ дэкIыхи, Мыекъопэ районым ылыэны-къокIэ, Урысые ыкIи адыгэ быракъхэмкIэ гъэкIэрэкла-гъэхэу ежъагъэх. Купым хэ-тыгъэх АР-м и Къэралыгъэ Совет — Хасэм идепутатэу, ныбжьиыкIэхэм яИоф фэгъэ-зэгъэ Комитетым итхъаматэу И. В. Бормотовыр, Хэгъэгъу ззошхом хэлэжъагъэхэу нэб-гыриш, ДОСААФ-м ивete-ранхэр, Мыекъопэ гурыт еджапIэу N 20-м икIэлэгъа-джэхэр ыкIи иеджакохэм ащышхэр, медицинэм изы ИофшI, сурэттеххэр, кур-сантхэр, ГИБДД-м Иофы-шIэхэр.

Автопробегым хэтхэр Адыгэ Республикэм и Лъэкпъ музей зычIэт унэшхом ыпа-шхъэ апэ шызэхуцагъэх. 1941 — 1945-рэ илээсхэм шыIэгъэ Хэгъэгъу заом тидзэхэм теклоныгъэ кыизшы-дахыгъэр илээс 67-рэ зэрэ-хъурэм фэгъэхьиыгъэ зэх-хэр кыизэIуихыгъ АР-м за-омрэ дзэ къулыкъумрэ явete-ранхэмкIэ и Комитет итхъа-матэу Л. С. Рудяк. Ащ ыуж купым ыпашхъэ кыишы-гушылагъ ыкIи къафэгъушIуагъ

Урысыем и ДОСААФ ичIы-пIэ къутамэу Адыгейм шы-Iэм итхъаматэу Бэрцэ Тимур. Автомашинэ гъэкIэрэкла-гъэхэр ззуж итхэу зехъэхэм, апэу Мыекъуапэ икIэлэ ме-мориал шхъаIэ кыишыуц-хи кыэгъагъэхэр кIэралъха-гъэх. А чIыпIэм къэбарэу пы-лтыр къафиIотагъ Лъэкпъ музейм инаучнэ ИофышIэу Тэу Аслъан. Ащ икIыхи, я 131-рэ мотошхончэо Мые-къопэ бригадэм имемориал екIолагъэх. Бригадэм шы-щыбэхэр Чэчэным зэрэщы-фэхыгъэхэр еджакохэм къа-фиIотагъ Л. С. Рудяк.

Мыекъопэ районым ит станицэу Дахъо зынэсыхэм, автопробегым хэтхэр Хэгъэгъу ззошхом хэкIодэгъэ дзэ-кIолIэхэм ямемориал кы-щыуцугъэх. Мы чIыпIэм къащапэгъокIыгъэх станицэм щыпсэухэрэм ащышхэр, гу-рыт еджапIэм щеджэхэрэр, заом иветеранхэр, тылым шылэжъагъэхэр, нэжъ-Iужъ-хэр, нэмыкIэхэри. Къэзэрэ-угъоигъэхэм апашхъэ Л. С. Рудяк кыишыгушылагъ ыкIи къафиIотагъ саугъэтым те-тхэгъэ лъэкъуацIэхэм апыл-къэбархэр. Къэгъагъэхэри кIэралъхагъэх.

Мы станицэм къушхъэ лъэныкъомкIэ икIыдэхъагъу щыт мемориал-саугъэтым автопробегым хэтхэр кы-

зыщэуцухэм, цыфыбэ кы-щызэрэугъоигъэхэу Iутыгъэх. Ащ къэбарэу пылтыр ныб-жьиыкIэхэм къафиIотагъ Хэ-гъэгъу ззошхом хэлэжъагъэу, ветеранхэм я Мыекъопэ район организации итхъа-матэ игуадзэу М. Ф. Рома-новым.

Автопробегым кыизегъэ-зэжъым, поселкэу Тулыкэм кыдэхъагъэх. Ащ дэт мемо-риалым дэжэ район гупчэм шыпсэурэ цыфхэр бэу кы-щызэрэугъоигъэхэу Iутыгъэх, районым ипашэхэри ахэм ахэтыгъэх. Мы чIыпIэми М. Ф. Романовыр кыизшэ-гушIыIэм кыишгъэхыгъэх кавказ къушхъэхэм ащы-кIогъэ зэо хылыгъэхэр ыкIи партизанхэм кыинэу альэгъу-гъэр.

НыбжьиыкIэхэр яхэгъэгъу шIу альэгъоу пIугъэнхэр ве-теранхэм янэплэгъу рагъэ-кIырэп. Джыри тапэкIэ ащ фэдэ зэхэхэхэр зэхашэнхэу ветеран организациехэм япшъэрылгъэм къыдалыгъэ. Илээс еджэгъум икIэуххэм атефэу ветеранхэм яреспубли-кэ организациехэм дзэ та-рихъ эстафетэр лъагъэкIот-эшт.

ШЫМЫГЪЭХЪУ
Мурат.
АР-м иветеранхэм ясо-вет ипресс-секретарь.

Лъэшэу тафэраз

Лъэхъанэу тызхэтым еджапIэм иИофшIэн фэгъэхьиыгъэу пшъэрылгыкIэхэр къегъэгъуцух. Ахэр зэрэзэшIонхышт шIыкIэ-екIоллакIэхэри уах-тэм диштэхэу щытынхэ фае. Тызэмысэгъэ шIы-кIэ-амалхэр, компьютер технологиер, аудио-видеотехникэр гъэфедэгъэнхэр непэрэ урокым ишанхъэх. А зэкIэмэ апшгъэу шытыр егъэджэн-пIуныгъэр кыизщегъэрэ программэхэмрэ ахэм атегъэпсыкIыгъэу зэхэгъэуцогъэ тхылыхэмрэ арых, сыда пIомэ мыхэм ядэгъугъэ ыкIи ядэгъэ кIэлэегъаджэхэм яИофшIэни, кIэлэеджакохэм агъотышт шIэныгъэри шIокI имыIэу япхыгъэх.

Джырэ нэс Иоф зэрэтшIэгъэ учебникхэр шы-кIэгъэнчэхэу пIон плэкIышIтэп. Гукъау нахъ мышIэми, икIэрыкIэу кыдагъэкIыжьиыгъэ учеб-никхэм ахэтыгъэх гъэкIэжъын-хэгъэхэон Иоф-шIэнхэр кыизхэмышхэрэр. Программэм зэхъо-кIыныгъэ-хэгъэхэоныгъэхэр фашIыхэу, ау учеб-никхэр кыэнэжъхэу, программмакIэм хагъэхэгъэ произведениехэр тхылыхэм адэтымыгъуатэхэу е адыгъбзэ учебникхэм адэт ИофшIэнхэм ятекст-хэр жъы хъугъэхэу, икыоу тамыгъэразэу кыыхэ-кIыгъ. Джы а охтэ кыиыри кыизэтынэкIыгъ. Мары программмакIэм тетэу учебникхэр агъэ-кIэжъыгъэх. Ахэм ащышхы 2011-рэ илээсым кыдагъэкIыжьиыгъэ учебникхэр: «Адыгэ лите-ратур» — 2009-рэ илээс, я 5-рэ класс. Автор-хэр: БрантI Ш., Жэнэ С., ХьакIэмыз М. ыкIи Хьамырзэкъо Н. «Адыгабзэ» — я 5-рэ класс (яплIэнэрэ тедзэгъум ар фэзыгъэхъазырыгъэр Блэгъожь Мир), «Адыгабзэ» — я 6 — 7-рэ класс (Даур Хь., КIэрэщэ З., КIыкI Н., ХьакIэмыз М.), «Адыгабзэ» — я 8 — 9-рэ класс (яшэнэрэ тедзэгъум учебникыр фэзыгъэхъазы-рыгъэр ХьакIэмыз М.).

Нахъ игъэкIотыгъэу сыкыизтегушыIэмэ сшIо-игъор мы илээс еджэгъум Иоф зэрэтшIэгъэ учеб-никэу «Адыгабзэ» зыфилоу я 5-рэ классым пае агъэхъазырыгъэр ары. ЗэхъокIыныгъэхэр ыкIи хэгъэхъожьынхэр зилэхэу яплIэнэрэ тедзэгъум мыр фэзыгъэхъазырыгъэр кIэлэегъэджэ-мето-дистэу, Адыгэ Республикэм народнэ гъэсэн-дгэмкIэ изаслуженнэ ИофышIэу Блэгъожь Мир Айтэч ыпхъур ары. Редакторэу учебникым иIэр Шхъаплгъэкъо Свет. Мы нэбгыригIури зэгъу-сэхэу яшпыпкъэу учебникым зэрэдлэжъагъэ-хэр кыыхэшы. Анахъ шIогъэ инэу а ИофшIагъэм фэлпIэгъун плэкIышIтхэм ащышхэр:

ИофшIэнхэу, практическэ материалхэу авто-рым ыгъэкIэжъыгъэхэр бэ, ахэр кIэлэеджакохэм аныбжэ елытыгъэу афызэшIокIынэу гъэпсыгъэх.

Текстхэм янахыбэр адыгэ тхакIохэм, усако-хэм, шIэныгъэлэжъхэм атхыгъэхэм къахэхыгъэх, пIуныгъэ мэхъанэу апкъырылтым уегъэрэзэ.

КIэлэеджакохэм Иоф зыдашIэшт гушIыIэжъ-хэр, усэхэр, пшысэхэр бэу зэрэдэтхэми учеб-никыр кыгъэгъаигъ, узIэпишхэу ышIыгъ.

Диктантхэу, изложениехэу атхышIтхэм ятекст-хэри икыу фэдиэу дэтых. КIэлэегъаджэм иИоф-шIэн ащ лъэшэу кыгъэпсынIэшт. Таблицэ-хэр, схемэхэр, сурэтхэр шьо зэфэшъафхэмкIэ кытэыгъэх. НэмыкIэу къопIон хъумэ, нэрылэгъу IэпыIэгъухэм учебникым чIыпIэшхо щаубыты. Ащ кIэлэеджакохэр нахъ зыфещэх, теоретиче-скэ материалы нахъ гурылогъошIу къафешIы.

КIэджыкIыжъыным епхыгъэ упчIэхэр псы-хъагъэх, кIэкIых, ахэм яхыылIэгъэ ИофшIэнхэри узыхэдэн, къахэпхын фэдиэ екъух.

Темэ гъэнэфагъэхэм афэгъэхыгъэ теоретиче-скэ материалхэр, грамматикэм епхыгъэ шап-хъэхэр научнэ лъапсэ яIэу, ащ дыкIыгъоу, илы-ягъэу мыушъомбгъугъэу, зэхэугуфыкIыгъэу, кIэлэеджакохэм шIокI имыIэу ашIэн фаехэр, зышчымыгъуазэхэм мыхъушт шIэныгъэхэр кы-щытыгъэх.

КIэлэегъаджэхэри, кIэлэеджакохэри зыгъэ-рзэрэ учебникыр тхыгъошIон. Ащ шIэныгъи, Iэпэлэсэныгъи, шулэгъуи ишылагъэх. А зэкIэ зэхэубытагъэу авторым зэрэхэлтыр мы ИофшIа-гъэм нафэ кыишIыгъ.

ЗэкIэмэ анахъ тызгъэгъушIорэр программэмрэ учебникымрэ зэкIэрымычыгъэхэу, зэдиштэхэу зэрэзтефагъэхэр ары. Тызыфэе произведени-ем, текстым, ИофшIэным талымыхъужьэу, уах-тэ ащ тетымыгъэкуадзэу Иоф тшIэнэу амал тилэ хъугъэ. Учебникэу кыдагъэкIыжьиыгъэхэм адэ-лэжъэгъэ пстэуми лъэшэу тафэраз, «тхъашъуе-гъэпсэу» ятэлэ.

ТЕМЗЭКЪО Марин.

Адыгэ республикэ гимназием адыгабзэм-рэ литературэмрэкIэ икIэлэегъадж.

ХЫДЗЭЛ АБДУЛАХЪ
ЛъэпкъымкIэ шапсыгъ.
Тыркуем кышчыгуъ, Стам-
бул шеджагъ, экономист сэнэ-
хьатыр зэригъэгъотыгъэ. Аб-
дулахъ Адыгеим апэу къэкIо-
жыгъагъэхэм ащыщ. Респуб-
ликэ тилэ зэхъум, Мыекьопэ
къэлэ гупчэм цыфхэр изэу зэ-
рэгущоштыгъэхэр, IаплI фа-
бэхэр зэрэзэрашэкIыштыгъэ-
хэр, гушIом кыхэкIэу зэрэ-
гъыштыгъэхэр кылотэжыкхэ
зыхъукIэ, икIэрыкIэу ыгу мэ-
бырсыры.

Илээс зауэрэ къалэм шы-
псэугъэу дэкли, Москва, Санкт-
Петербург Iоф къащишIагъ,
тырку фирмэхэу ахэм къащы-
зэIуахыгъэхэм ащышхэм яди-
ректорыгъ. Унагъо ышIа сабий
кызыфэхъум, ащ адыгабзэр,
адыгэ хабзэр ышIэнхэр мылк-
кум ыпэу ылъыти, Мыекьуа-
пэ кыгъэгъэжыгъ. «Сэ слыпсэ
мыкIодынэу, сипшгъаштэ кыз-
хэкIыгъэ лъэпкъыр ышIэнэу
сыфэягъ», — еIо Абдулахъ.

**БэмышIэу Абдулахъ Мые-
кьопэ общественнэ орга-
низациеу «Дом адаптации
репатриантов» (ДАР) зы-
филорэм пэшэныгъэ дызэ-
рихъанэу хадзыгъ. Iофэу
зыфагъэзагъэр зэригъэц-
кIэшт шIыкIэр тиздэгущы-
Iэгъу кышедгъэIотагъ.**

**— Абдулахъ, общест-
веннэ пшээрлър
бгъэцкIэныр псынклэ-
гъоп, анахъэу ар лъэпкъ
Iофым фэгъэзагъэ зы-
хъукIэ. ДАР-м шIуагъэу
кыхъырым хэбгъэхъо-
шъунэу огугъа?**

— Сэгугъэ, арэуштгъу шымы-
тыгъэмэ, Iофым сеуцолIэшты-
гъэп. Лъэпкъ Iофхэм сыныб-
жыкIэу сагъэгумэкIэу езгъэ-
жэгъагъ. Стамбул и Адыгэ
Хасэ сыхэтыгъ, Мыекьуа-
пэ ДАР-р шызэхашэгъакIэу
иправление сыхадзыгъагъ.

ПшIэн фаем сышыгъуаз ыкIи
сыфэхъазыр.

**— Тыркуем укыкыжы-
нышъ, Адыгеим укъэ-
кIожыныу зэрэхъугъэр
кытфэIуатэба?**

— СССР-м перестройкэр
кышежэщтыми, нэужым
къэралыгъо гъунапкъэхэр кы-
зэIуахыштыхэми тшIэщтыгъэп

фай. Ахэм зэкIэмэ
уахъти, мылккуи
ящыкIагъ. Адыгеим
къэкIожырэ цIыф-
хэр кызхэхъэжы-
гъэхэ шыIэкIаIэм
зэрэхэдгъэгъозэшт-
хэм тыпылтышты.

**— Правлением
хэтхэм**

ДАР-м игухэлъышIухэр

сыд иамалми адыгэхэм яку-
шгъэ-чIыгужъ тыкызэрэкIо-
жыштым тегушысэ зэхъум.
КызызэIуахыхэм, нэбгыриш
тыхъоу тыкэкIогъагъ. Тищы-
IаIэ къин дэдагъ: хабзэхэр
тшIэщтыгъэхэп, бзэр кыдгу-
рыIоштыгъэп, тхыльхэр зэты-
дзэкIышъуштыгъэхэп... Сыд
фэдэу кыныгъэми, тиныбжы-
кIэхэм тизекIуакIэ лъэмыдж
зэрафэхъуштыр кыдгурыIо-
штыгъ, лъагъор афыхэттыгъ.

**— УилофшIэн зэрэбгъэ-
жэшт лъэныкхъохэр
бгъэнэфагъэу чыта?**

— ДАР-м Iофэу иIэр бэ.
Анахъ пшээрлър шъхъаIэу
зыфэдгъэуцужырэ IэкIыб
хэгъэгухэм ащыпсэугъэ адыгэ-
хэу зихэкужъ кызыгъэгъэжы-
хэрэм социальнэ ыкIи эконо-
мическэ IэпыIэгъу тафэхъуныр
ары. НэмыкI Iофыгъо пстэури
ащ епхыгъэщтых.

ЗэкIэмэ апэу общественнэ
организациеи иправлени дгъэ-
кIэжыгъэ. Ти Устав тыхэлэ-
зыхъэжыгъ. ТиIоф системэ
гъэнэфагъэ горэ хэтлхъанэу ты-

**анэмыкIэу хэтэ IэпыIэ-
гъу кыпфэхъунэу узы-
щыгъыгъэхэр?**

— Хэгъэгъу зэфэшхъафхэм
ащызэхэщгъэ Адыгэ Хасэхэм
зэпхыныгъэ пытэ адэсшIы
сшIоигъу. Арэуштгъу зыхъукIэ,
мышъ къэмыкIохэзэ, Адыгэ Ха-
сэхэм тищыIаIи, тилофшIаIи
зыфэдэхэр ащызэрагъэшIэн
алъэкIышты. Тхыльэу ищыкIа-
гъэхэр, къулыкъоу зэкIолIэшт-
хэр, IэпыIэгъу къафэхъуштыр
ыкIи хабзэу Урысыем илхэр
амыукъонхэу, ахэр бзэ зэфэ-
шъафхэмкIэ зэдзэкIыгъэхэу
хасэхэм тэ афэдгъэхъыштых.

ДАР-м исайт Интернетым
кышчызэлусхы сшIоигъу. Ащ
кыхъэрэ цыфхэр занкIэу
кыддэгущыIэхэу, яупчIэхэр
кытатыхэу хъушты. Ащ Iоф-
хэр кыгъэгъэпсынклэщтых.
Джаш фэдэу, тэри тикъбархэр
сайтым идгъэхъаштых, ахэм
яджэхэрэм тищыIаIи, тызы-
пыл Iофхэри нахъ дэгъоу
ашIэщтых.

IэпыIэгъукIэ тащэгугъы
Адыгэ Хасэм, лъэпкъ Iофхэм

япхыгъэ комитетым, нэмыкI
общественнэ организациехэм.
Ахэм зэкIэмэ япшээрлърхэр
зэфэшхъафхэми, тилорэ ти-
шIэрэ зэхатлхъэмэ, тилъэпкъэ-
гъоу къэкIожыкхэрэм яIофхэр
зэшIотхынкхэр нахъ псынклэ
кытфэхъушты.

**— Сыд фэдэрэ Iофи пэ-
Iубгъэхъашт мылккур
имыкьумэ, лъыкIуатэ-
рэп. Шъо шъуиорганиза-
ции ахъщэ хабзэм кы-
зэримытыхэрэм ащыщ...**

— Ахъщэ IофымкIэ зигугъу
къэсшIыгъэ организациехэри
АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб
къэралхэм ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырIэ зэпхыны-
гъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм
иамалхэмкIэ и Комитети тызэ-
дегупшысэ. ТызэIокIэ, тызэхэ-
гущыIэжыы, Iофхэр нахъышIу
зэрэхъуштым теусэ. ШIушIэ
фондэу АдыгеимкIэ тилэм зи-
ушъомбгъумэ нахъышIу, ащ
предпринимательхэри, цыф
кызырыкIохэри, къулыкъу зэ-
фэшхъафхэри кыхъэдгъэла-
жэхэ тшIоигъу. Зимылэм дэ-

IэпыIэнхэр адыгэхэм сыдигъуи
яхэбзагъ. Ар шэн дэгъоу джы-
ри зэрэтхэлъ. Кыхэлажэрэр
бэу, Iофэу зэшIотхыштыр зэу
тилофхэр гъэлсыгъэнхэ фае.

**— ДАР-м офис иIа,
цыфхэр кыздэкIоштыгъэ
чыIпIэ хэхыгъэр сыд фэ-
да ыкIи тыда зыдэ-
щылэр?**

— Офис тшIыным типэ-
чыжъ, ау репатриантхэр шы-
IэкIаIэм зыщыхагъэгъозэ-
жыкхэрэ Гупчэу Адыгеим иIэм
(урамэу Лениным ыцIэ зы-
хырэ, унэр 133-рэ) кабинет
цыкIуитIу шытIыгъ. Джырэ
уахътэм ар зэрэзэтэдгъэпсы-
хъаштым тыпыл. ЗишIуагъэ
кытэзгъэкIынэу зыIогъэ Iа-
лэхэм IэпыIэгъукIэ тащэгугъы.

Секретарь тшIэшт, тлъакъо
нахъ тытеуцомэ, юристи къед-
гъэлэгъэшт. Iофэу зыуж титы-
тым епхыгъэ хабзэхэр дэгъоу
зышIэрэ цыф тыфай.

**— Абдулахъ, сыда Iофэу
узфежыагъэм ехыла-
гъэу цыфхэм яIо пшIо-
игъор?**

— ТиIофхэр зэрэзэпфэшт-
хэм ренэу тыпылтышты, ар тэ
типшээрлър. Цыфхэм яIо
сшIоигъор: шIушIэ фондэр
къэкIожыгъэхэм язакъоп зы-
фыщылэр, адыгэ пстэумэ апай.
ЗэкIэми зы лъэпкъ тызышчы-
щыр, бай тхымыкIи тилэх.
IэпыIэгъу зыщыкIагъэр ма-
клэп. Тызэхэлэбжыкхэмэ, ти-
шIуагъэ зыщыкIагъэм нэдгъэ-
сышты. Ары зэрэщытын фаери,
ар гуагъэ ыкIи псапэ.

**— Тхэм кыжъудегъэ-
хъух шыуигухэлхэр зэ-
кIэ. Тыгъэзет нэбджэ-
гъушIоу шъуиIэшт,
шъуикъэбархэр, шъуи-
гъэхъагъэхэр цыфхэм
анигъэсыштых.**

ДэгущыIагъэр
ШЪАУКЪО Аслъангуаш.
Сурэтым итыр: **ХыдзэлI
Абдулахъ.**

ПИУНЫГЪЭ ЮФЫГЪОХЭР

Ахэр щысэтэхыпIэнхэ фае

Адыгэ Республикэм ыкIи
Пшызэ шъолър ащыпсэурэ
быслымэнхэм ямуфтиеу
Емыж Нурбий тызэрэщигъэ-
гъозагъэмкIэ, жьоныгъокIэ мэ-
фэI мафэхэр къэмысыхэзэ,
мэлымфэгъум иаужыр тхъа-
мафэм кыкIокI, епископымрэ
ежыбрэ зэгъусэхэу респуб-
ликэм ирайонхэм ыкIи къалэу
Мыекьуапэ Iоф ащызышIэрэ
полицейскэхэм зэлукIэгъухэр
адырIагъэх.

— Мыщ фэдэ Iофтхъабзэ зэ-
хэщэгъэным кыдыригъэ-
штагъ, игъоу ылъэгъугъ АР-м
хэгъэгъу IофхэмкIэ имини-
стрэ, — къеIуатэ муфтиим. —
Хэтти кыгуырэлэу кытшIошIы
пIуныгъэм ылъэныкьокIэ по-

лицейскэхэм пшээрлърышхо-
хэр зэрIэхэр, ащ епхыгъэ Iоф-
шIэныбэ ахэм зэрагъэцакIэрэр.
Ахэм зы мафэIи, зы сыхъатIи
зыщагъэгъупшэ хъуштыт сыд
фэдэрэ IофыгъокIи, сыдигъуи
щысэтэхыпIэхэу зэрэщытынхэ
фаехэр. Ау, гухэкI нахъ мы-
шIэми, арэуштгъу шытгъу пфэ-
Iоштыт. Тэмэтелхэр птелхэмэ,
пшъэдэкIыжъэу пхыбрэр
пстэумэ анахъ ин, сыда Iомэ
ахэм афэдэхэр ары шапхэхэм
язехъаIохэр.

Хэгъэгъу IофхэмкIэ ми-
нистрэм игуадзэ пэпчэ район
зытIуш епхыгъ, правэухъумэ-
кIо органхэм яIофшIаIэ изэ-
хэщэнкIэ пшъэдэкIыжъ ахы.
Ар кыдалыгътэзэ, районэу дин-

лэжхэр непэ зыдэщыIэнэу
шытхэм министрэм игуадзэхэм
ащыщ адакIоштыгъ.

— Сэ полицейскэхэм анаIэ
нахъ зытырызгъадзэ сшIоигъо
Iофыгъохэм зыкIэ ащыщ, —
еIо Емыж Нурбий, — тэмэ-
телхэм арыгушхохэ, ахэм
яхъатыркIэ пшъэдэкIыжъ ра-
мыгъэхъыным шыгугъызэ
(ары нахъыбэрэм тлэгъурэ-
ри) полицейскэхэм ащыщы-
бэр ешъуагъэу рулым Iлэры-
тIысхъаным зыпары мыхъун
зэрэхамылагъорэр. Ахэм ашIэ
гъогум кышчагъэуцугъэхэми,
«зэрагурыIоштыр», зыпары
къазэрарамыIоштыр. Ау ар
тэрэзэп, законыр хэткIи зы, ащ
кышчыгъэгъэщыгъэп тэмэтелъ

зытелъым сыд ышIэми хъунэу.
Арышъ, ахэм афэдэу бздэжэ-
шIагъэ зезыхъэхэрэм пшъэдэ-
кIыжъ пхъашэ ахын фае.

Муфтиимрэ епископымрэ
япсалгъэхэм къащыхагъэщыгъ
шъон пытэхэм ящэнкIэ АР-м и
Правительствэ унашъоу ышIы-
гъэр гъэцэкIэгъэныр полицей-
скэхэм бэкIэ зэралытыгъэр.

— Тызэрэщыгъуазэу, — еIо
муфтиим, — пчыхъэм сыхъа-
тыр 22.00-м кышчегъэжыагъэу
мафэм сыхъатыр 11.00-м нэс
шъон пытэхэр тучанхэм аща-
цэнхэ фимытхэу унашъоу шыI.
Ау нычэпэ ежыи, узыфэе туча-
ным ар кышчыпщэфын плъэ-
кIышты. Арэуштгъу зэрэщытыр
хэтэ зилажэр? Джаш фэдэ, къуа-

джэхэм, къуатырхэм адэс нар-
команхэм притонэу, зэлукIаIэу
яIэхэр хэтэ кыхъэхъыгъэщынхэ,
ахэр зыгъэкIодынхэ фаехэр?
Цыфэу ахэм апаблагъэу псэу-
хэрэр мэтхъаусэхэ, ау Iофым
макIэ зэхъокIыныгъэу фэхъу-
рэр. Мыхэм афэдэ Iофыгъоу бэ
зэлукIэгъухэм ялэхъан тызы-
нэсыгъэр, Iоф зыдэшIэгъэн фэе
лъэныкьоу кыхъэдгъэщыгъэр.
ПравэухъумэIо органхэр сыд
фэдэрэ IофыгъокIи апэ итынхэ,
щысэтэхыпIэу, цыхъэшIэгъоу
щытынхэ зэрэфаер, пIуныгъэм
ылъэныкьокIэ IэпыIэгъушIу
хъунхэу тызэрэщыгъуырэ а
зэлукIэгъухэм ялэхъан кы-
хэдгъэщыгъ. Тызэдэлэжыкхэ,
тызэгугъуIошэ тицIыфхэм ягу-
шъхъабаиныгъэ къэтыухъумэн,
зыкъедгъэлэтын фае.

**ЖАКIЭМЫКЪО
Аминэт.**

ЯмэфэIкI ипэгъокIэу

Хабзэ зэрэхъугъэу, социальнэ
IофышIэм и Мафэу мэкъу-
огъум и 8-м хагъэунэфыкIы-
рэм ипэгъокIэу республикэм
зэнэкьокъу шызэхашт. Мары
мы илхэсыми ащ фэгъэхъыгъэ
унашъоу ышIыгъ Адыгэ Рес-
публикэм IофшIэнымкIэ ыкIи

социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и
Министерствэ. Зэнэкьокъум
пшээрлърэу иIэр анахъ соци-
альнэ IофышIэ дэгъур кыхэ-
хыгъэныр ары.

Министерствэм иунашъоу
кызырэщыIорэмкIэ, зэнэкьокъу-
кур уцугъуитIоу зэхэщэгъэшт.

Апэрэ уцугъор жьоныгуакIэм
и 5-м кышчегъэжыагъэу и
28-м нэс ащыкIошт цыфхэм
социальнэ фэлэ-фашIэхэр афэ-
гъэцэкIэгъэнхэм фэгъэгъэгъэ уч-
реждениехэм.

Зэнэкьокъум иапэрэ уцугъо
заухыкIэ, номинации 7-у ащ
кыдылгъыгъэхэрэмкIэ текIоны-
гъэ кыдзыхыгъэхэм ятхыль-
хэр, шапхэу шыIэм тегъэпсы-

кIыгъэу, мэкъуогъум и 4-м нэс
къагъэхъыштых Адыгэ Рес-
публикэм IофшIэнымкIэ ыкIи
социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и
Министерствэ.

ЯтIонэрэ уцугъор мэкъу-
огъум и 5-м кышчегъэжыа-
гъэу и 7-м нэс шыкIошт Адыгэ
Республикэм IофшIэнымкIэ
ыкIи социальнэ хэхъоныгъэм-
кIэ и Министерствэ. Учрежде-

ниехэм къагъэхъыгъэ тхыль-
хэм Комиссиер къапкъыры-
кIызэ, номинации пэпчэ Iофы-
шIэм зыкызырэщыгъэлэгъуа-
гъэр агъэунэфызэ, апэрэ, ятIо-
нэрэ ыкIи ящэнэрэ чыпIэхэр
зыфагъэшъошэщытхэр кыха-
хыштых. ТекIоныгъэ кыдэ-
зыхыхэрэр хагъэунэфыкIы-
штых.

(Тикорр.).

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

«АДЫГЭ МАКЪЭМ» ИПЧЫХЪЭЗЭХАХЪЭ ИПЭГЪОКІ

Шушлэ концертър гъэшлэгъоныщт

Республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» ипчыхъэзэхыхъэ жьоныгъуаклэм и 22-м республикэ филармонием щыкӀошт. Тиартист цӀэрылохэр, эстрадэм щызэлъашлэхэрэ ныбжьыкӀэхэр ащ хэлэжъэщтых. Шушлэ концертм кыыхахырэ ахъщэр «Адыгэ макъэм» икытхыкӀын пӀауагъэхъащт.

Тигъэзет иредакция кӀэщакӀо зыфхъугъэ пчыхъэзэхыхъэм Адыгейм иартистхэр ягуапэу хэлэжъэх. Нэхэе Тэмарэ, Нэхэс Анжеликэ, ДзыбӀ Мыхъамэт, КушъэкӀо Симэ, Хъурэнэ Азэ, Еутых Вячеслав, Быщтэ Азэмат, Мыгу Айдэмыр Эльдарэ Айдэмыр, нэмыкӀхэм итиконцертхэм къащалоу ордэхэр цыфмэ ягунэсых.

ДзыбӀ Мыхъамэтэр Нэхэс Анжеликэрэ яконцертхэр сыдигъуи гъэшлэгъоных, филармонием тӀысыпӀэ нӀкӀ имыӀэжъэу пчыхъэзэхыхъэр щӀокӀох.

— Ордэхэр сэр-сэрэу сыусыхъэу, къаслохъу бэрэ кыыхъкӀы, — къе-луатэ Адыгеймрэ Къэрэщэ-Щэр-

джэсымрэ язаслуженнэ артисткэу Нэхэс Анжеликэ. — Сэмэркъэу зыхълэ ордэу урысыбзӀкӀэ стхыгъэр ДзыбӀ Мыхъамэт зесэтым, псынӀкӀэу тызэгурьуагъ, тызэгурьсэу филармонием кыштыгъуагъ.

— Тиконцертхэм цыфыбӀэ яплъы, ар лъэшэу тигуапэ, — ело ДзыбӀ Мыхъамэт. — «Адыгэ макъэм» ипчыхъэзэхыхъэр лъэпкъым лъэшэу ищыкӀагъэхэу сэлъытэ. Тиadyгабзэ, тишэн-хабзэхэр къэтыухъумэнхэм фӀшӀ лъэпкъ гъэзетым лофыгъошхо егъэцӀкӀэ.

Концертър гъэшлэгъоны зэрэхъуштыр къыдэтлътэзэ, адыгэ ордэхэр зэхэзыкы зышӀоигъомэ агу къэтэгъэкӀыжы билетхэр искус-

ствэм пыщагъэхэм ащӀэфыхъэу зэраублагъэр. Арышъ, шъугуӀ концертм шъуеплъынэу шъуфаемэ

— билетхэр зӀкӀэми афӀкыуштыхъ. Сурэтым итхэр: **Нэхэс Анжеликэрэ ДзыбӀ Мыхъамэтэр.**

ФЕСТИВАЛЭУ «КУБАНЬ ТЕАТРАЛЬНАЯ-2012»-рэ

Театрэр щыӀэныгъэм щыщ

Жьоныгъуаклэм и 12-м я XIII-рэ шӀолъыр фестивалэу «Кубань театральная-2012»-рэ зыфӀорэр кызыӀуахыгъ. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Урыс театрэ спектаклэр кызыщагъэлъагъом ыуж пресс-зӀукӀэу щылагъэм культурэм илофышӀэхэр хэлэжъагъэх.

Журналэу «Театральнэ псэукӀэм» иредактор шъхьалэу Олег Пивоваровыр, Адыгэ Республикэм культурэмкӀэ иминистрэ игуадзэхэу Нафиса Васильевамрэ ШъуащӀэкӀы Аминэтрэ, культурэмкӀэ Министерствэм иотдел ипашъу Шъхьэлэхъо Светланэ, АР-м ите-

атрэхэм ялофышӀэхэм я Союз итхъаматэу, УФ-м итеатрэхэм ялофышӀэхэм я Союз исекретариат хэтэу Зыхъэ Заурбый, нэмыкӀхэри пресс-зӀукӀэм кыштыгъуштылагъэх.

Фестивалым ящӀнэрэу Адыгейм итеатрэхэр зэрэхълажъэхэрэм яеплъыкӀэхэр къыралоллагъэх Урыс театрэм идиректорэу Николай Ивановичкэм, АР-м культурэмкӀэ иминистрэ иапӀэрэ гуадзэу Нафиса Васильевам, нэмыкӀхэм. ШӀолъыр фестивалым хэлэжъэхъэ театрэхэр опытуу яӀэмкӀэ зэхъожьых, ежъхэри нахъышӀоу зэрэшӀэх.

Краснодар краим иадминистра-

ции культурэмкӀэ идепартамент искусствэмкӀэ иотдел ипашъу Константин Петрушиным анахъэу ынаӀэ зытыридагъэр театрэм цыфыр зеришӀурэр ары.

Фестивалым ижюри хэтхэр Москва, Пермь, Санкт-Петербург, фӀшъхаф къалэхэм къарыкӀыгъэх. Театроведэу, Адыгэ Республикэм культурэмкӀэ изаслуженнэ лофышӀэу Шъхьэлэхъо Светланэ кызызрилуагъэу, театрэм псэ кыпызыгъакӀэрэр спектаклэу кышцагъэ-лъагъорэр ары. ЦыфыбӀэ еплъы зыхъукӀэ, театрэр ашӀогъэшӀэгъон. «Скандальное происшествие с

мистером Кэйт-Олэм и миссис Мун» зыфӀорэ спектаклэр Урыс театрэм фестивалым кышцигъэ-лъэгуагъ. Цыфым ищыӀэныгъэ, зекӀокӀэ-гъэпсыкӀэу кышафэхэрэм уасэ аритыжыным, зэригъэпшӀэхэм фӀшӀ спектаклэм макӀэп узэригъэгупшысэрэр. Цыфым сыда анахъэу ыгъэлъапӀэрэр? Псэуным пае сыда ищыкӀагъэр?

Адыгейм инэмыкӀ театрэхэри фестивалым хэлэжъэщтых. Театроведхэу, культурэм илофышӀэхэу Олег Пивоваровым, Татьяна Тихоновец, Ольга Егъошинам, Евгений Тропп, Арина Шепелевам, Владимир Петелиным, нэмыкӀхэу зыцӀэ къетлуагъэхэм джыри таӀукӀэшт, яеплъыкӀэхэм зашӀыдгъэгъозышт.

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Пчъагъэм тегъэразэ, ешӀакӀэм...

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Ротор» Волгоград — 0:0.

Жьоныгъуаклэм и 13-м Мыекъуапэ щызэдешлагъэх.

Зезыщагъэхэр: С. Смирнов — Кисловодск, Р. Усачев — Ростов-на-Дону, Т. Тибилов — Ардон.

«Зэкъошныгъ» — Плахтий, Магкеев (Охрименко, 78), Абаев, Кузнецов, МыкӀо, Батырбий, Жегулин, Сагдаков, Хъабэчыр, Датхъуж, Лучин.

АпӀэ ит командэм «Зэкъошныгъэр» зэрэдешӀэщтым пӀшӀорыгъэшъу тигъэгумӀкыштыгъ. Тифутболистхэм теклоныгъэр къыдамыхъыштыгъ, дэгъоу ешӀэхэм тыштыгъыштыгъ. М. Кияшкиным, А. Казаковым, Д. Василькиным, А. Хъабилэм пӀӀэрыпӀӀэ судьяхэм къафагъэпытагъэу мы ешӀэгъум къекӀоллагъэх, ащ кыыхъкӀэу ахэр «Роторым» дешлагъэхэп. Шапхъэхэм кызызэрдалыгътэу, зичэзыу

зӀукӀэгъум хэлэжъэхъэ фитыгъэхэп.

ЗӀукӀэгъур гъэшӀэгъонэу кӀуагъэу тлътытрэп. Командэхэр къэлапчъэм бэрэ даоштыгъэхэп. «Зэкъошныгъэр» анахъэу зышылъыгъэр икӀэлапчъэ кызызриухъумэщтыр ары. М. МыкӀор, М. Магкеевыр, нэмыкӀхэри цыхъэшӀэгъоу тикӀэлапчъэ дэжъ щешӀэщтыгъэх. Р. Хъабэчырыр, В. Лучиныр апӀкӀэ илътыштыгъэхэми, хэпшыкӀэу хъакӀэмэ яухъумакохэр чыпӀэ кыин радзэнхэ алъэкӀыштыгъэп. Пчъагъэу 0:0-м къегъэлъагъо командэхэр зэфӀэдэныгъэм нахъ зэрэфӀобанэщтыгъэхэр.

ПРЕСС-ЗӀУКӀЭР

«Зэкъошныгъэм» итренер шъхьалэу Кобл Анзор тифутболистхэм лъэшэу афӀразэу кылуагъ. Пшъэрыльэу афӀшыгъэр дэгъоу агъэцӀкӀагъэу ылытагъ. «Роторым» итренер шъхьалэу Валерий Бурлаченкэм кызызрилуагъэмкӀэ,

командэр апӀэрэ купым хэхъаным фӀхъазыр. КъэкӀошт илътэс ешӀэгъум футболыр зикӀасэхэр ыгъэгъушӀохэ шӀоигъу. НепӀэ «Роторыр» командэ лъэш, ау апӀэрэ купым зышцигъэпытэным фӀшӀ командэм футболист лъэшхэр кыыригъэблэгъэнхэ фае. Волгоград футболыр шӀу щалъэгъу, «Ротор» командэ цӀэрыломэ ащыщ хъужыным фӀбанэ. Мыекъуапэ футболист ныбжьыкӀэхэр тренер шъхьалэм щыригъэшлагъэх. Хъкум шапӀугъэхэр нахъыбӀэ хъухъу «Роторым» хэтыхнэ фаеу В. Бурлаченкэм кытылуагъ.

ЕПЛЪЫКӀЭХЭР

АР-м и Парламент идепутатэу Къулэ Аскербый ешӀэгъум еплъыгъ. Тифутболистхэм тренер шъхьалэм къафӀишыгъэ пшъэрыльхэр дэгъоу агъэцӀкӀагъэхэу ылытагъ.

«Зэкъошныгъэм» ифутболистэу Датхъуж Адам пчъагъэу 0:0-м ыгъэрэзагъ.

КУПЫМ ЗЭРЭЩЕШАГЪЭХЭР

«МэщыкӀу» — «Астрахань» — 2:1, «Алания-Д» — «Славянский» — 1:4, СКА — «Кавказтрансгаз» — 1:0, «Динамо» — «Тазанрог» — 1:2, «Олимпия» — «ФАЮР» — 4:0, «Ангушт» — «Дагдизель» — 2:0, «Торпедо» — «МИТОС» — 1:0, «Энергия» — «Биолог» — 2:1.

ЧЫПӀЭХЭР ЗЭТЭГЪАПШӀЭХ

Командэ пӀпчъ ешӀэгъу 31-рэ илагъэр, очко пчъагъэр зэтэгъапшӀэ.

1. «Ротор» — 72
2. «Торпедо» — 65
3. «Славянский» — 55
4. «Дагдизель» — 54
5. «МэщыкӀу» — 52
6. «Динамо» — 49
7. «Астрахань» — 47
8. «Ангушт» — 46
9. «МИТОС» — 44
10. «ФАЮР» — 40
11. «Кавказтрансгаз» — 38
12. «Зэкъошныгъ» — 37
13. «Олимпия» — 33
14. «Тазанрог» — 32
15. «Энергия» — 32
16. «Биолог» — 31
17. «Алания-Д» — 29
18. СКА — 28.

Жьоныгъуаклэм и 19-м зичэзыу ешӀэгъухэр яӀэщтых. «Зэкъошныгъэр» Каспийскэ щыӀукӀэшт командэу «Дагдизельым». Мыекъуапэрэ Волгоградрэ якомандэхэм яздешӀэгъу Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхьакӀушынэ Аслъан, Парламентымрэ Правительствэмрэ якъулыкӀушӀэхэр, Мыекъуапэ имэрэу Михаил Черниченкэр еплъыгъэх. ТхьакӀушынэ Аслъан спортымкӀэ пашӀэхэм, стадионымрэ футбол клубымрэ япашӀэхэм гуштылэгъу афӀхъугъ.

Сурэтыр ешӀэгъум кышцытырахыгъ. Хъабэчыр Рустам — N 17-р ыпӀкӀэ илътыгъ.

НӀкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкӀырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ лофхэмкӀэ,
ӀэкӀыб къэралхэм
ащыпсӀурэ тилъэп-
къэгъухэм адырӀэ
зӀпхыныгъэхэмкӀэ
ыкӀи къэбар жъу-
гъэм инамалхэмкӀэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэрДЭРБЭ
ТИМУР

Редакция
зыхъыӀэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхьалэм
иапӀэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкӀыжъ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием
хэутын лофхэмкӀэ,
телерадиокеӀэтын-
хэмкӀэ ыкӀи зӀлы-
ӀэсыкӀэ амалхэмкӀэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпӀэ гъӀоры-
шӀапӀ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышъып-
къагъэу къахъаф-
хэрэмкӀэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кӀыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажъэхэ-
рэмрэ яеплъыкӀэ
зэтемыфӀн ылъэ-
кышты. Гъэзет-
еджъэхэм къыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхатфы-
хэрэп ыкӀи къэ-
зытхыгъэхэм
алӀкӀэдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зышыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
3536
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1125

Хэутыным
узшыкӀэтхэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
Зышыхъатхэгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00

